

LITURGIJSKO-PASTORALNI LIST

ŽIVO VIRELO

Hrvatski institut za liturgijski pastoral pri Hrvatskoj biskupskoj konferenciji • GOD. XLI • CIJENA: 2 €

REDOVNIČKO ZAVJETOVANJE
od 14. siječnja do 13. veljače 2024.

Henriette Browne, *Redovnica*, 1859.

God. XLI. (2024.)

Liturgijsko-pastoralni list
za promicanje liturgijske obnoveGlavni i odgovorni urednik:
Mario KopjarUredničko vijeće:
Mario Kopjar, Zvonko Pažin,
Ivica Raguž, Milan Dančuo,
Ivan BingulaPredsjednik uredničkog vijeća:
mons. Zdenko KrižićUredništvo:
Mario Kopjar, Vječna Tadić ŠtepinacGrafička priprema:
Siniša Kolar, HILPIzdavač i nakladnik:
Hrvatski institut za liturgijski pastoral
pri Hrvatskoj biskupskoj konferenciji
Ksaverska cesta 12a
10000 ZAGREBTelefon: 01 5635 050
e-mail: hilp@hilp.hr
www.hilp.hrTisak:
Denona d.o.o., Zagreb

UREDNIKOVA RIJEČ

Redovničko zavjetovanje 1

NAŠA TEMA: REDOVNIČKO ZAVJETOVANJE

s. Valerija Kovač: Redovnički zavjeti između potpunog
predanja Bogu i angažirane otvorenosti
prema drugima 2

Zlatko Vlahek: Etape odgoja redovničkog života 7

Domagoj Volarević: Zavjetovanje redovnika 14

OTAJSTVO I ZBILJA

Biblijsko-teološka razmišljanja:
I. Benaković, I. Milovčić, H. Zovko, M. Horvat, A. Maly

Druga nedjelja kroz godinu 20

Treća nedjelja kroz godinu 24

Četvrta nedjelja kroz godinu 28

Peta nedjelja kroz godinu 32

Šesta nedjelja kroz godinu 36

U DUHU I ISTINI

Glazbeni prilog: Evo dolazim, Gospodine 40

Redovničko zavjetovanje

U središtu liturgije i duhovnog života, Krist kroz svoje vazmeno otajstvo – muku, smrt i uskrsnuće, objavljuje svoj božanski život svijetu, tako da braća i sestre, povezani s njime, »...ne žive više sebi, nego onomu koji za njih umrije i uskrsnu« (2Kor 5,15). Sjedinjujući se s njime u prinošenju svoga života Ocu po Duhu, osobito smo pozvani živjeti njegovo vazmeno otajstvo u euharistiji. Slijediti ga ne znači oponašati detalje njegovoga zemaljskog života i obnavljati njegove okolnosti, nego ući u njegova iskustva, temeljne stavove i vrijednosti poradi kojih je Bog postao čovjekom. Stoga se istinski Isusov učenik mora postojano hraniti riječima svog Učitelja i prepustiti se vodstvu Duha, koji daje snagu i važnost onomu o čemu je On govorio i što je činio.

U podrijetlu posvećenog života nalazimo izraz *monachós* (grč. μοναχός – redovnik), koji izražava ideal prema kojem su težili asketi, tj. ostvariti u svom životu jedinstvo cijelog bića i na taj ga način usmjeriti prema Bogu. Bogu posvećene osobe pozvane su živjeti, na osobito značajan način, ovu duboku jedinstvenu viziju otajstva kršćanskog bogoslužja. Život redovnika u svojoj posvemašnjoj predaji i služenju Bogu kojega najviše ljubi, postaje neprekidno štovanje i čašćenje Boga u ljubavi (LG 44 i CIC, kan. 607). Redovništvo stoga ne dovršava ono što nedostaje djelotvornosti krštenja, nego zavjetom poslušnosti, siromaštva i čistoće dovodi do čvršćeg i stalnijeg sveza uprisutnjenja Krista. Redovnik se potpuno stavlja u službu Božju, a zavjetovanjem se nastoji »...osloboditi zapreka koje bi ih mogle udaljiti od žara ljubavi i savršenosti služenja Bogu te se još prisnije posvećuju božanskomu posluhu« (LG 44).

Poslušnost je glas koji pojedinac čuje u sebi i kojeg poput sjemena stavlja u tlo međuljudskih relacija, kako bi, svakodnevno odano služeći Bogu, mogao bez prestanka zahvaljivati za zrele i zdrave plodove ljudskih odnosa. Za sebe ne zadržava ništa, niti si pripisuje zasluge jer je svjestan Božje pomoći i snage bez koje ništa u životu ne bi bilo ostvarivo. Noseći teret u rukama, ne bi ni mogao sijati sjeme jer Gospodin ne zove na putovanje, već na svoju njivu, od koje očekuje plodove. Pred svijetom ostaje materijalno siromašan, ali pred Bogom bogat ljubavlju. Nenavezan na materijalnu prolaznost, uvijek spremno odgovara na glas koji odjekuje u svečanoj dvorani njegova čistog srca.

Urednik

Redovnički zavjeti između potpunog predanja Bogu i angažirane otvorenosti prema drugima

S. VALERIJA KOVAČ

Zavjeti se shvaćaju kao način života koji nije samo na korist redovniku ili redovnici, nego kao poseban put koji ih više otvara prema Bogu, drugim ljudima i svijetu. Redovnički zavjeti se ne shvaćaju samo kao odgovor na Božji poziv, nego i kao pomoć da redovnik i redovnica ostvare svoje vjerničko poslanje u Crkvi i svijetu.

Redovnički zavjeti su za redovnike i redovnice poput identifikacijske iskaznice. Njima se izražava oblik posvećenog života, koji se razlikuje od drugih načina življenja kršćanstva. Iako, ovisno o karizmi određene redovničke zajednice, postoje manje varijacije u njihovoj artikulaciji, pod redovničkim zavjetima se najčešće podrazumijevaju poslušnost, siromaštvo i čistoća. Oni su institucionalizirana i od Crkve priznata životna forma posvećenja Bogu, na koju se redovnik ili redovnica obvezuju javno pred Crkvom i svojim poglavarom ili poglavaricom.

Redovnički zavjeti se u javnosti uglavnom percipiraju kao forme odricanja od temeljnih životnih blagodati, što u određenom smislu i jesu. Međutim, ta odricanja nisu svrha samima sebi niti su razlog da se zbog njih redovnici ili redovnice usredotoče samo na sebe. Ponekada su se zavjeti više shvaćali kao individualno-asketski način života s ciljem postizanja osobnog savršenstva ili spasenja. Posebno nakon obnovljene ekleziologije i antropologije Drugoga vatikanskoga koncila, i u shvaćanju redovničkih zavjeta dogodio se pomak naglasaka. Zavjeti se shvaćaju kao način života koji nije samo na korist redovniku ili redovnici, nego kao poseban put koji ih više otvara prema Bogu, drugim ljudima i svijetu. Redovnički zavjeti se ne shvaćaju samo kao odgovor na Božji poziv, nego i kao pomoć da redovnik i redovnica ostvare svoje vjerničko poslanje u Crkvi i svijetu.

Da bismo te vidove bolje istaknuli, čini nam se prikladnim uzeti za pomoć paradigmu »izlaska« koju u naše vrijeme često spominje papa Franjo. Iz te perspektive bolje možemo aktualizirati razumijevanje redovničkih zavjeta, i time pokazati kako redovnički život može odgovoriti na zahtjev poslanja u Crkvi i svijetu te biti relevantan način nasljedovanja Krista za današnje vrijeme (usp. V. Kovač, Aktualnost evanđeoskih savjeta u svjetlu »izlaska« kao poslanja Crkve i posvećenog života, 2015).

»Crkva koja izlazi« – imperativ pape Franje

Papa Franjo je na svoj način aktualizirao pojam »izlazak« i možemo ga smatrati paradigmom kojom on opisuje Crkvu kakvu želi i zamišlja. Konkretno, »Crkva koja izlazi« imperativ je pape Franje, kojim on izražava zahtjev za misijskom preobrazbom cijele Crkve. Crkva mora »izići iz vlastite udobnosti i imati hrabrosti doseći sva rubna područja koja su potrebna svjetla evanđelja«. Taj zahtjev Papa utemeljuje u dinamizmu »izlaska« koji je vlastit onima koji vjeruju i odazivlju se Božjemu poslanju (poput Abrahama, Mojsija, Jeremije), i na poseban način u Isusovu misionarskom nalogu učenicima (Mt 28,19-20) (usp. Papa Franjo, *Evangelii gaudium*, 2013., br. 19-23).

Apel na misijski »izlazak« papa Franjo jasno upućuje i osobama posvećenoga života: »Očekujem [...] od vas ono što tražim od svih članova Crkve: da izidete iz samih sebe i pođete na egzistencijalne periferije. [...] Ne budite prignuti nad samima sobom, ne dopustite da vas uguše male zadjevice u kući, ne ostanite zatvorenici svojih problema. Oni će se riješiti budete li išli van pomagati drugima da riješe svoje probleme i naviještaju radosnu vijest« (Apostolsko pismo svetoga oca Franje u prigodi Godine posvećenoga života, 2015., str. 13). »Izlazak« u svijet za papu Franju nije tek gesta redovničke humanosti prema potrebitima. Da bi se on mogao dogoditi, potrebno je najprije ostvariti nutarnji, duhovni »izlazak«, to jest egzistencijalnu preobrazbu, izmještajući sebe iz središta života i usredotočujući se na Krista kao temelja vlastita postojanja i djelovanja. Prihvatiti odnosno odgovoriti na Božji poziv znači izići iz samoga sebe i prijeći u novi, drugačiji život u kojem je Krist središte vlastitoga »ja«. Taj »egzodus« iz sebe samih prema Kristu čini mogućim »izlazak« braći i sestrama u svijetu.

U svjetlu tako shvaćene paradigme »izlaska« za Crkvu i posvećeni život, i značenje redovničkih zavjeta može se bolje razumjeti kao temeljnu životnu opciju redovnika ili redovnice, koja se ostvaruje u otvorenosti i hodu s drugima prema Božjemu kraljevstvu.

Poslušnost: osluškivanje Božjega govora i duhovno razlučivanje vremena

Zavjet poslušnosti najvidljivije se pokazuje u poslušnosti poglavaru ili poglavarici, ali ima svoj dublji teološki temelj i obuhvatniji obzor. On proizlazi iz osluškivanja Boga i poslušnosti njemu. Poslušnost se u biti sastoji u radikalnom davanju prednosti Bogu u vođenju vlastita života, u njegovu planiranju i određivanju njegovih ciljeva. Onaj tko je poslušao Božji poziv prihvatio je Božji plan za sebe. U

Duccio di Buoninsegna,
Ukazanje na planini u Galileji,
1308.-1309.

Prihvatiti odnosno odgovoriti na Božji poziv znači izići iz samoga sebe i prijeći u novi, drugačiji život u kojem je Krist središte vlastitoga »ja«. Taj »egzodus« iz sebe samih prema Kristu čini mogućim »izlazak« braći i sestrama u svijetu.

Poslušnost se u biti sastoji u radikalnom davanju prednosti Bogu u vođenju vlastita života, u njegovu planiranju i određivanju njegovih ciljeva. Onaj tko je poslušao Božji poziv prihvatio je Božji plan za sebe. U tom smislu, zavjet poslušnosti obuhvaća cjelokupnu osobu i njezin životni kontekst.

tom smislu, zavjet poslušnosti obuhvaća cjelokupnu osobu i njezin životni kontekst. S druge pak strane, poslušnost je više od pasivnoga pokoravanja Bogu; ona se živi aktivnim oblikovanjem vlastita života u skladu s Božjom voljom. Gledano dalje u svjetlu poziva na »izlazak« pape Franje, po zavjetu poslušnosti redovnik ili redovnica se također obvezuju na prihvaćanje Božje volje za svijet i njegova plana spasenja čitava svijeta.

Kako se poslušnost shvaća kao temeljno prepuštanje Božjemu vodstvu, važno je trajno oslušivati način na koji Bog govori čovjeku. Prije svega, redovnik i redovnica trebaju biti posebno pozorni na Božju riječ i pitati se, znaju li je razlikovati od mnoštva ostalih svakodnevnih riječi, i nalaze li u njoj uistinu putokaz za život i djelovanje. Osim toga, Bog govori po drugim ljudima i događajima. Zato zavjet poslušnosti treba poticati redovnika i redovnicu na otvorenost prema ljudima i događajima, na oslušivanje drugih ljudi kao i na promatranje konkretnog trenutka povijesti, jer oni postaju potencijalna »mjesto« Božjega govora. Poslušnost je tako povezana s »duhovnim opažanjem«, po kojem čovjek u svojoj svakodnevici i životnom okružju otkriva ono božansko, što nije dohvatljivo samo tjelesnim osjetilima (usp. J. Ratzinger/Benedikt XVI., *Vjera i budućnost*, 2008., str. 34-36). S druge strane, osoba koja se u poslušnosti potpuno izručuje Bogu, stječe slobodu i sposobnost da se ne poistovjeti sa svijetom, nego da ispravno može razlučivati »znakove« od »duha« vremena, vlastite i tuđe želje od Božje volje.

Siromaštvo: odabiranje Boga kao najvećega bogatstva i solidarnost sa siromašnima

Zavjet siromaštva je također najprije teološka stvarnost, život oslonjen na Boga kao krajnju vrijednost i sigurnost, a na tome se temelji i njegova egzistencijalno-vidljiva razina. Prihvaćanjem Božjega poziva čovjek biva iskorijenjen iz sigurnosti koju je sam izgradio na vidljivim dobrima te – poput Abrahama, Mojsija ili Isusovih učenika – prelazi u »nesigurnost« utemeljenu u Bogu. Redovnički zavjet siromaštva počiva na prihvaćanju radikalne osobne ovisnosti o Bogu i na uvjerenju da jedino Bog može biti zadovoljavajući odgovor na čovjekove želje, potrebe, traženja. Životom po zavjetu siromaštva redovnik i redovnica svjedoče da je moguće i da ima smisla odabrati Boga kao najveće čovjekovo bogatstvo i sigurnost, kao određujući prioritet pred svim drugim dobrima i vrijednostima.

Takvo duhovno opredjeljenje za Boga treba biti vidljivo u jednostavnosti redovničkoga života. Ta pak jednostavnost ne pokazuje se samo u osobnom neposjedovanju materijalnih dobara ili skromnom življenju, nego i u odricanju od mogućih društvenih privilegija. Zavjet siromaštva zahtijeva od redovnika i redovnice mudru prosudbu u ophođenju s utjecajnim osobama društva kao i u prihvaćanju povlastica i darova, kako ne bi odskakali od života

običnih ljudi našega vremena. Redovnici i redovnice su pozvani voditi alternativni način života, koji je protivan mentalitetu stjecanja statusnih simbola ili prijateljtava s utjecajnim ljudima, na čemu suvremeni čovjek nerijetko gradi vlastiti identitet, postavlja ljestvicu vrijednosti ili izgrađuje međuljudske odnose.

Življenje zavjeta siromaštva treba voditi i u aktivni »izlazak« – u otvorenost prema materijalno i/ili duhovno siromašnima ovoga svijeta, koji danas imaju toliko različitih lica. Neće biti moguće riješiti sve njihove materijalne i egzistencijalne poteškoće, ali je u temelju važnije iskazivanje solidarnosti i dostojanstveno ophođenje prema njima. To redovnik ili redovnica mogu ostvariti na način darivanja vlastita vremena ili svojih sposobnosti, kako bi izgradili onu komunikaciju i zajedništvo koje siromahe oslobađa od osjećaja manje vrijednosti ili marginaliziranosti iz crkvene i društvene zajednice. Okretanjem siromašnima i brigom za njih, redovnik i redovnica u konačnici svjedoče da je sam Bog bezuvjetno solidaran s njima i da su oni u svako vrijeme privilegirani adresati njegova milosrđa.

Čistoća: posvemašnja ljubav prema Bogu i prijateljska otvorenost drugima

I zavjet čistoće je najprije teološka stvarnost. Bogu koji je ljubav čovjek može odgovoriti potpuno samo ljubavlju. Čovjek može s uvjerenjem prihvatiti ono što Bog objavljuje i može slobodno prionuti uz Božji zakon življenja, no njegov pristanak je potpun tek kada svoje predanje ostvaruje iz ljubavi. To posebno vrijedi za osobe kojima Bog posebnim pozivom i darom omogućuje da mu se predaju u totalitetu svoga bića: »*svim srcem, svom dušom, svom snagom svojom*« (Pnz 6,5). Redovnik i redovnica se bez pridržaja predaju Bogu sasvim i zauvijek.

Uz duhovni pristanak, redovničko predanje Bogu uključuje naravnu dimenziju ljubavi, po kojoj bi se ostvarila ona čovjekova težnja prema drugom ljudskom biću, kojom ga je Bog obdario. Upravo to odricanje od ekskluzivnog i potpunog zajedništva s drugom ljudskom osobom treba biti življeno u pozitivnom smislu. Zato ono nije praćeno nostalgичnim žaljenjem za ostavljenim ili neostvarenim »ljudskim ljubavima«; ono se ne živi ni u osobnoj zatvorenosti, koja je praćena hladnoćom, nedodirljivošću ili superiornošću prema drugima. Redovnik ili redovnica svoju potpunu predanost Bogu pozvani su živjeti u

Prihvaćanjem Božjega poziva čovjek biva iskorijenjen iz sigurnosti koju je sam izgradio na vidljivim dobrima te – poput Abrahama, Mojsija ili Isusovih učenika – prelazi u »nesigurnost« utemeljenu u Bogu.

Giovanni Girolamo Savoldo,
Preobraženje Gospodinovo, 1530.

Redovnik ili redovnica svoju potpunu predanost Bogu pozvani su živjeti u oduševljenosti, strastvenosti i otvorenosti prema drugim ljudima.

Zavjet čistoće omogućuje da se zajedništvo s drugima živi na jednoj novoj razini, koje bi najprije trebalo biti vidljivo u najbližim odnosima. Međusobni odnosi i komunikacija trebali bi biti oslobođeni od rodbinske, regionalne ili interesne uvjetovanosti i temeljiti se na onome što je svima zajedničko, a to je bezpridržajna ljubav prema Bogu.

oduševljenosti, strastvenosti i otvorenosti prema drugim ljudima. Štoviše, zavjet čistoće bi ih trebao osposobiti za iskrene i angažirane međuljudske odnose. Postoji određena proporcionalnost koja vrijedi i za zavjet čistoće: što je čovjek u intenzivnijem odnosu s Bogom, to postaje sposobniji za autentičnije odnose s drugim ljudima (usp. A. Rotzetter, *Aus Liebe zum Leben. Die evangelischen Räte neu entdecken*, 1996., str. 113-115).

Umjesto zatvaranja u sebe, slobodno i cjelovito predanje Bogu još više zahtijeva izlazak redovnika ili redovnice iz sebe prema drugim lju-

dima, ali istodobno slobodu i nenavezanost u ophođenju s njima. Zavjet čistoće omogućuje da se zajedništvo s drugima živi na jednoj novoj razini, koje bi najprije trebalo biti vidljivo u najbližim odnosima. Međusobni odnosi i komunikacija trebali bi biti oslobođeni od rodbinske, regionalne ili interesne uvjetovanosti i temeljiti se na onome što je svima zajedničko, a to je bezpridržajna ljubav prema Bogu. Po zavjetu čistoće, življena ljubav se više ne vodi naravnom sklonošću, nego se prihvaća kao Božja »zapovijed« koja se ostvaruje bezuvjetno i oduševljeno.

Zavjet čistoće, promatran u perspektivi poziva pape Franje na »izlazak«, također može pridonijeti izgradnji boljih odnosa i komunikacije u svijetu. Suvremeni čovjek i čovječanstvo napreduju u mnogim područjima rada, znanosti i kulture, ali sve više nazaduju u međuljudskim odnosima. Sve više je prekinute komunikacije i razorenih odnosa, sve više je egoizma i usredotočenosti na vlastita postignuća ne mareći za posljedice kod drugih ljudi. U svijetu koji se tehnički, znanstveno i komunikacijski sve bolje povezuje, sve manje je ljudskih odnosa, sve više je hladnoće, indiferentnosti, anonimnosti, samoće. Redovnik i redovnica su pozvani biti graditelji ljudskih odnosa, kojima je na prvome mjestu čovjek kao biće kojega Bog ljubi i koje je potrebno istinske ljubavi. Oni su predvodnici izgradnje iskrenih odnosa s drugim ljudima, utemeljenih na prijateljskoj otvorenosti i dobrohotnosti. Zavjet čistoće u svom autentičnom življenju protivi se stvaranju interesnih odnosa, koji se iscrpljuju u navezivanju ili iskorištavanju drugih osoba. U posvemašnjem zajedništvu s Bogom, redovnik i redovnica nalaze snagu i motivaciju da među ljudima izgrađuju odnose u kojima je na prvome mjestu čovjek vrijedan Božje i naše ljubavi. Pozvani su svjedočiti da je ljubav jedina stvarnost koja može ispuniti čovjeka i da je svaki čovjek, bez obzira na sve druge okolnosti, uistinu od Boga ljubljeno biće, te zato vrijedno i naše ljubavi. ■

Etape odgoja redovničkog života

ZLATKO VLAHEK

Uvod

Život svake osobe uključen je u Božji plan spasenja i stoga je pozvan izraziti se kao osobni odgovor na zajednički poziv na svetost. Svaki se kršćanin u ovom planu otvara primanju posebnih milosti, ali i odgovornosti: sjedinjen s Kristom u krštenju, zajedno sa svom svojom braćom i sestrama, pozvan je svjedočiti riječima i djelima novost koju donosi Otkupljenje te otkriti i izabrati vlastiti put u Crkvi kao odgovor na Božju inicijativu. U življenju svog poziva na svetost osobito pažnju i danas privlače osobe koje su odgovorile na Božji poziv živeći u redovničkim zajednicama.

U postsinodalnoj pobudnici *Christus vivit* (25. ožujka 2019.) papa Franjo ističe važnost suodgovornosti u preispitivanju poziva na posvećeni život: »Ako smo doista uvjereni da Duh Sveti nastavlja nadahnjivati zvanja za svećeništvo i redovnički život, možemo s potpunim pouzdanjem u ime Gospodinovo 'još jednom baciti mreže'. Možemo se usuditi, kao što bismo i trebali, reći svakoj mladoj osobi da se zapita je li to put kojim treba ići« (*Christus vivit* br. 274).

Osobe koje su se odazvale na Božji poziv, bilo redovnice ili redovnici, do konačnog »da« Gospodinu, koji je potvrđen svećanim zavjetima, prolaze kroz etape odgoja: postulaturu (kandidaturu), novicijat i postnovicijat. U ovom preglednom radu prikazat ćemo značaj i važnost spomenutih etapa prema dokumentu *Pravilnik o odgoju Reda Franjevac Konventualaca (Discepolato francescano. Ratio studiorum generalis)* iz 2022.g.

Postulatura: prvo iskustvo redovničkog života

Vrijednost i značenje odgojne etape postulature

Postulatura je razdoblje u kojem kandidat započinje franjevački odgoj. Nakon početnog razdoblja razlučivanja vlastitog poziva, on se s jednostavnošću i radošću obvezuje na put postupnog odvajanja od svog životnog okruženja kako bi produbio bitne vrijednosti kršćanske vjere i prionuo uz rastuću svijest franjevačkom životu. Postulant ovu odgojnu etapu živi u zadobivanju osjećaja pripadanja novoj redovničkoj obitelji, počinje ju doživljavati kao svoju,

Postulatura je razdoblje u kojem kandidat započinje franjevački odgoj. Nakon početnog razdoblja razlučivanja vlastitog poziva, on se s jednostavnošću i radošću obvezuje na put postupnog odvajanja od svog životnog okruženja kako bi produbio bitne vrijednosti kršćanske vjere i prionuo uz rastuću svijest franjevačkom životu.

te se uključuje u neku pastoralnu ili karitativnu djelatnost. Razdoblje postulature iziskuje određeno vrijeme za program odgoja (najmanje jednu godinu, u skladu s provincijskim statutom). U nekim slučajevima dotični ministar ili kustos može produžiti trajanje postulature. U ovom razdoblju, postulante se mora suživjeti u odgojnoj zajednici pod vodstvom odgovornog odgojitelja i u suradnji pomoćnika odgojitelja.

Program postulature

Ondje gdje žive postulanti koji dolaze iz različitih kultura i jezika, potrebno je da imaju dovoljno znanja o kulturi zemlje koja ih prima i jeziku koji se koristi u kući odgoja. Razdoblje postulature treba sadržavati program koji predviđa ljudski, intelektualni, moralni i duhovni odgoj. U ostvarivanju toga potrebno je naglašavati sljedeće elemente: a) uvod u molitveni život, hranjen osobnim i zajedničkim trenucima i potpomognut milošću sakramentalnog života; b) čest dijalog odgojitelja s kandidatom, kako bi se postigao odnos koji omogućuje postulantu da nauči upoznati sebe u istini, čitati i tumačiti vlastiti životni put u svjetlu različitih stupnjeva razlučivanja poziva. Unutar razgovora odgojitelj nudi odgovarajuće naznake korisne za sveobuhvatan rast postulanata; c) briga o ljudskoj i emocionalnoj zrelosti kandidata i sazrijevanju njegove sposobnosti za miran život s ostalom braćom u odgojnim etapama; d) mogućnost da se svakom postulantu ponudi stručna pomoć iz psiholoških disciplina koja mu može pomoći na putu do samospoznaje, prihvaćanja i unutarnjeg sazrijevanja; e) fizički rad u službi zajednice i volontiranje; f) početno razmišljanje – uvodne naravi – o značenju zavjeta, redovničkom životu i Redu; g) početno znanje o određenim temama karizme; ne smije se zanemariti ljudska dimenzija poziva i života vjere; duhovnost franjevačke karizme koja uključuje i pozornost prema temama mira, pravde i ekologije te »duhu Asiza«.

Giotto di Bondone,
Rasprava o siromaštvu,
1295.

Pred kraj postulature odgojitelj u razgovoru s postulantom provjerava njegov napredak na putu zvanja te, saslušavši svoje suradnike i razmatrajući prethodne preporuke, šalje svoje pismeno izvješće i mišljenje o primanju postulanata provincijalnom ministru/kustosu koji je odgovoran, uz dopuštenje svoga definitorija, primiti kandidata u novicijat. U izvješću odgojitelja sljedeće su točke koje se moraju zadovoljiti u odgojnoj etapi postulanata: a) molitveni i sakramentalni život; b) spremnost za nasljedovanje Krista u siromaštvu, poslušnosti i čistoći; c) osjećaj pripadnosti Crkvi i Redu; d) psihofizičko-afektivna ravnoteža potvrđena cjelovitim načinom života; e) sposobnost za život u zajednici;

f) znanje o osnovnim temama programa postulature; g) ispravno korištenje slobode i vremena; h) otvorenost za fizički rad; i) sposobnost slobodnog, odgovornog izbora i dostatne jasnoće motiva; j) sposobnost usvajanja vrijednosti pravde, mira i ekologije počevši od vjernosti u obavljanju svakodnevnih zadataka.

Nužna je suradnja između odgojitelja postulature i onih u novicijatu, čak i ako su iz različitih jurisdikcija, kako bi se kandidatu olakšao prijelaz iz jedne u drugu odgojnu etapu.

Primanje u novicijatu regulirano je odredbama kanonskog prava i Konstitucijama Reda. Prije primanja u novicijatu provincijalni ministar/kustos bratski razgovara s postulantom kako bi provjerio njegovu prikladnost za ulazak u Red.

Novicijati: temeljna odgojna etapa kandidata

Vrijednost i značenje programa odgoja u novicijatu

Novicijati su vrijeme intenzivnog odgoja u kojem, pod vodstvom odgojitelja, novak produbljuje svoj osobni odnos s Isusom Kristom i osposobljava se u darivanju samoga sebe u posvećenom životu i zavjetima. Tijekom godine razlučuje svoj poziv i priprema se da njegov um, srce i život postanu preoblikovani franjevačkom karizmom.

U životopisima svetog Franje, posebice prve godine njegova obraćenja, može se uvidjeti da to razdoblje čini odlučujuće vrijeme u njegovu životu; ono je u određenom smislu njegov osobni novicijati u nasljedovanju Krista. Predstavlja trenutak zaljublivanja u Gospodina Isusa; ovdje se ukorjenjuje njegova želja da skinje sa sebe sve što nije Krist i dopusti kako bi se obnovio u svom srcu i umu. Ovakav način života se utjelovljuje u određenom životnom stilu, kako osobnom tako i zajedničkom. Asiški svetac pozdravlja poteškoće i kušnje s kojima se susreće kao priliku da razjasni i provjeri ispravnost svoje odluke. U tom odlučnom obzoru novak – već prethodno zauzet za stjecanje određene zrelosti i razumijevanje franjevačke karizme – doseže cjelovitu inicijaciju, produbljivanje znanja i daljnje razlučivanje.

Program novicijata

Novak je, nakon što je započeo put nasljedovanja Krista u postulaturi, pozvan produbiti svoju odluku po uzoru na svetoga Franju. Shodno tome, mora biti usmjeren prema sljedećim ciljevima: a) rastući osobni odnos s Gospodinom Isusom, u stavu spremnosti za stjecanje znanja, otvoren većem razumijevanju života vjere i razlučivanju vlastitih motivacija zvanja zahvaljujući pratnji; b) razvojno ljudsko-afektivno sazrijevanje koje omogućuje usvajanje duhovnih vrijednosti. Konkretno, novak je pozvan odnositi se prema svojoj braći, dijeleći dublje svoju osobnu povijest, uspostavljajući zdrave i zrele odnose; c) produbljeno iskustvo novog

Novicijati su vrijeme intenzivnog odgoja u kojem, pod vodstvom odgojitelja, novak produbljuje svoj osobni odnos s Isusom Kristom i osposobljava se u darivanju samoga sebe u posvećenom životu i zavjetima.

Postnovicijat je etapa odgoja u kojoj fratar učvršćuje svoje nasljedovanje Gospodina Isusa i usavršava svoj odgojni proces (ljudske, duhovne, teološke i pastoralne dimenzije); živi svoje posvećenje i zavjete predano i vjerno. U ovim godinama fratar novak nastavlja preispitivati svoje zvanje; produbljuje značenje karizme i franjevačkog poslanja; aktivno, suradnički i odgovorno raste u životu bratstva te u obavljanju pastoralnih i karitativnih aktivnosti.

načina života zajednice kao brata koji živi malenost, što je osobina konventualske karizme u Crkvi; d) životno usvajanje značenja evanđeoskih savjeta te otkrivanje njihove važnosti za vlastiti put posvećenja; e) spremnost da se postane oruđe mira, kroz molitvu i velikodušnosti u duhu malenosti.

U mjeri u kojoj novicijat promiče ozbiljan duhovni život, franjevački će novak moći »ponovno otkriti« sebe i uspostaviti živi odnos s Gospodinom, čiji glas na poseban način odjekuje u Svetom pismu, osobito u Evanđelju i u Euharistiji. U tu se svrhu pomaže novaku rasti u duhu molitve, počevši od uvodnih tečaja i predavanja o teološkom i duhovnom značenju liturgije, pravog izvora i uzora svake autentične kršćanske molitve. Na putu novicijata osobitu vrijednost pružaju duhovno vodstvo s odgojiteljem i sakrament pomirenja.

Program novicijata naglašava stjecanje znanja o liturgiji i molitvi; organiziraju se dani razmatranja i samoće. Novaci su pozvani da nađu vremena za osobnu molitvu tijekom dana. Taj duh molitve omogućit će im aktivno sudjelovanje u liturgijskom slavlju Časoslova i euharistijskom slavlju. Glazbu i liturgijsko pjevanje treba njegovati i zbog njihove duhovne i obrazovne vrijednosti. Novak se također upoznaje sa vlastitim franjevačkim pobožnostima konventualske tradicije.

Obrazovanju novaka uvelike pomaže produbljivanje crkvenih dokumenata, nauk o teologiji sakramenta krštenja, povijest posvećenoga života od njegovih početaka, spisi i životopisi svetoga Franje i drugih svetaca franjevačkog Reda i Crkve. Nadalje, okvir programa odgojne etape novicijata može se upotpuniti posebnim predavanjima o Pravilu, Konstitucijama Reda i o povijesti franjevačkog pokreta do danas, s osobitim naglaskom na zajednički život (konventualizam) i na marijansku duhovnost. Zahvaljujući ovom programu, novaku se uz podršku njegovih odgojitelja pomaže da sve više razumije svoje zvanje.

Polaganje privremenih zavjeta

Na kraju godine novicijata odgojitelj novaka piše završno izvješće u vidu polaganja privremenih zavjeta ili nemogućnosti za nastavak započetog iskustva života u novicijatu. U svom izvješću odgojitelj bi trebao biti vođen sljedećim kriterijima: dobrim karakteristikama za molitveni i sakramentalni život, sa spremnošću zaustaviti se i razmatrati Božju Riječ; primjerena razina ljudske i emocionalne zrelosti potvrđena sposobnošću življenja dobrih i kvalitetnih međuljudskih odnosa; sposobnosti prihvaćanja različitosti drugih i mirnog bratškog života; osjećajem odgovornosti u povjerenj službi, uključujući fizički rad; stjecanjem znanja u etapi odgoja, otvorenost u razgovoru s odgojiteljima i dostupnost prema braći iz cijele zajednice; osjećajem pripadnosti bratstvu i Redu, te jačanjem interkulturalnosti; razumijevanjem zavjeta i sposobnosti njihova življenja; dovoljnim poznavanjem glavnih dimenzija franjevačko-konventualske

karizme; osjetljivošću na način života kojem su u srcu pravda, mir i ekologija; otvorenošću u služenju siromašnima i marginaliziranim u društvu.

Polaganje privremenih zavjeta, kako nalaže Zakonik kanonskog prava i Konstitucije Reda, pretpostavlja prethodni razgovor s provincijalnim ministrom/kustosom.

Postnovicijat: od privremenih do svećanih zavjeta

Franjevački odgoj nakon novicijata

Postnovicijat je etapa odgoja u kojoj fratar učvršćuje svoje nasljedovanje Gospodina Isusa i usavršava svoj odgojni proces (ljudske, duhovne, teološke i pastoralne dimenzije); živi svoje posvećenje i zavjete predano i vjerno. U ovim godinama fratar novak nastavlja preispitivati svoje zvanje; produbljuje značenje karizme i franjevačkog poslanja; aktivno, suradnički i odgovorno raste u životu bratstva te u obavljanju pastoralnih i karitativnih aktivnosti. Zahvaljujući svim tim dimenzijama, priprema se za polaganje svećanih zavjeta kako bi se doživotno posvetio Bogu u služenju braći.

Prvo ili privremeno zavjetovanje učvršćuje odgojni put brata i priprema ga za njegovo konačno predanje Bogu u bratstvu. Razdoblje privremenih zavjeta temeljno je – zahvaljujući i ciljanim iskustvima – za daljnju potvrdu poziva i pripremu fratara za konačni »da« redovničkog zavjetovanja. Ova etapa početnog osposobljavanja je važna i odlučujuća jer se u njoj vrijednosti stečene u prethodnim etapama odgoja integriraju, u duljem vremenskom razdoblju, prema novoj samosvijesti i novom načinu života.

Promatrajući svetog Franju u njegovoj malenosti koji je i nakon obraćenja nastavio produbljevati svoj odnos ljubavi s Gospodinom Isusom, sve bolje i više otkrivajući kakav treba biti njegov osobni odgovor na darovani poziv. Počeo je služiti gubavcima i siromasima; darom prve braće, zajedno s njima tražio je Božju volju za novonastalo bratstvo; s njima je navješćivao Evanđelje. Isto tako, produbljeni studij povezan s razdobljem privremenih zavjeta odvija se na različitim razinama: ljudsko-duhovnoj, relacijsko-kulturološkoj, teološko-ministerijalnoj.

Lodovico Cardi,
Sv. Franjo Asiški, 1597.–1599.

Sredstva odgoja tijekom postnovicijata

a) Bratski život

Fratar se, nakon odgojnih etapa postulature i novicijata, povjerava novim odgojiteljima: otvara mu se daljnja mogućnost napredovanja u stjecanjima znanja i konkretnim posredovanjima koja Gospodin stavlja na njegov put. Napose, fratar postupno uči, uz poticaje i pratnju svojih odgajatelja, još dublje razlučivati svoj odabir zvanja. Sve više stječe onu slobodu koja, unatoč svakodnevnim izazovima i kušnjama, stvara priliku za novi rast u zvanju. Na taj način dopušta da ga Božja milost preobrazi kako bi rastao u slobodi. Tako mladi fratar u razdoblju nakon novicijata sve bolje spoznaje svoje potencijale i radi na vlastitoj izgradnji; postaje sve aktivniji u životu bratstva, surađujući s braćom u oblikovanju programa zajednice.

b) Studij filozofije i teologije

Važna dimenzija koja obilježava razdoblje nakon novicijata svakako je teološki studij (filozofsko-teološki smjer). Zahvaljujući njoj, fratar raste u intelektualnoj i duhovnoj dimenziji, pripremajući se za buduće poslanje. Od njega se traži da radi sa stalnom predanošću, odgovornošću i strašću.

Živo iskustvo bratstva – u kojemu privremeno-zavjetovani uče živjeti zajedno i surađivati – čini osnovu poziva koja je sposobna prihvatiti svaku osobu kao brata i sestru. Fratru se pomaže otkriti i razviti one darove koje mu je Bog dao da ih stavi u službu drugima, kroz žrtvu samoga sebe. Svjestan zahtjevnosti poziva naviještanja i svjedočenja evanđelja, pozvan je živjeti svoje poslanje stavljajući se u dinamičan odnos s društveno-kulturnim izazovima vremena.

c) Nasljeđe franjevaštva

Uvelike pomaže braći da – prema svojim sposobnostima – bolje upoznaju velikane i naučitelje franjevačkog Reda, njihove spise i njihovu filozofsku, teološku i duhovnu misao, kako bi naučili i razvijali vrijednosti bogate franjevačke tradicije. Stoga se u postnovicijatu svoj braći nudi solidni teološki i franjevački odgoj.

Posebnu pozornost treba posvetiti liturgijskom slavlju franjevačkih svetkovina i spomendana, pokorničkim vremenima, tradiciji i običajima Reda (Via crucis, Corda pia; Transitus Sancti Francisci; Utorci u čast sv. Antunu; posebne pobožnosti prema Bezgrešnoj Djevici Mariji, itd.).

Priprava za svećane zavjete

Razdoblje življeno u privremenim zavjetima – s raznim iskustvima, obogaćenima u razgovoru s odgojiteljima i s duhovnikom – jest vrijeme pripreme za svećane zavjete.

Prije polaganja svećanih zavjeta poželjno je da svaki brat provede godinu iskustva života u bratstvu i pastoralnim obavezama izvan

Za polaganje svećanih zavjeta, fratar, koji je došao do kraja početnog odgoja, mora biti svjestan svojih motiva zvanja (onih koji su ga potaknuli da uđe i onih koji ga potiču da odluči nastaviti put do kraja); mora biti u stanju procijeniti čvrstoću tih motivacija sa sviješću i dovoljnom slobodom. Mora mu biti omogućeno uočiti autentični rast koji mu se dogodio na duhovnoj i ljudskoj razini.

odgojne zajednice. Fratar će, oslobođen akademskih obveza, na taj način moći iskusiti vrijednosti stečene u odgoju.

Nadalje, neposredna i intenzivna priprava za svečane zavjete, koja traje najmanje mjesec dana – je takozvani drugi novicijat – a uključuje sljedeće elemente: razmatranje i preispitivanje, osobno i zajedničko, pod vodstvom odgovorne osobe franjevačkog poziva u svjetlu dosad proživljenog iskustva; dublje proučavanje i razgovor o temeljnim temama franjevačkog života; trenuci samoće i pojačane molitve. Ovaj mjesec drugog novicijata trebao bi biti programiran, ako je moguće, zajedno s provincijama/kustodijama drugih franjevačkih obitelji iste nacije ili konferencije.

Za polaganje svečanih zavjeta, fratar, koji je došao do kraja početnog odgoja, mora biti svjestan svojih motiva zvanja (onih koji su ga potaknuli da uđe i onih koji ga potiču da odluči nastaviti put do kraja); mora biti u stanju procijeniti čvrstoću tih motivacija sa sviješću i dovoljnom slobodom. Mora mu biti omogućeno uočiti autentični rast koji mu se dogodio na duhovnoj i ljudskoj razini. Isto tako, odlučujuće je kod njega uočiti poznavanje i sposobnost življenja vrijednosti posvećenog života, kao i spremnost za trajno obraćenje.

Fratar polaže svečane zavjete prema Zakoniku kanonskog prava i Konstitucijama Reda. Ako se kandidat ne smatra prikladnim, o tome će biti obaviješten i bit će mu dani na znanje razlozi za takvu odluku. Čak i u slučaju da fratar svojom voljom napusti zajednicu, odgojitelj će napisati izvješće koje se pohranjuje u arhivu odgojne kuće i Provincije/Kustodije.

Zaključak

Etape odgoja kandidata ili kandidatice za redovnički život postupno uvode u prihvaćanje novog načina života usklađeno Pravilom i Konstitucijama Reda ili Družbe. Evanđeoski poziv na obraćenje, redovnica/redovnik živi u svakodnevnom preispitivanju vlastitog poziva i odgovora na svetost. Odgojne etape intenzivno pripremaju kandidata ili kandidatice da usvoje neprestalno preispitivanje vjernosti pozivu, ali istovremeno odbacivanje svega onoga što nije u skladu redovničkim načinu života. Postulatura, novicijat i postnovicijat temeljne su etape redovničkog odgoja koje oblikuju cjeloživotni način života jednog redovnika ili redovnice. ■

Kowalewski Otto,
Transitus Sancti Francisci
(Preminuće sv. Franje), 1914.

Zavjetovanje redovnika

DOMAGOJ VOLAREVIĆ

Prvi koji je zajedničkom životu pustinjaka, anahoreta, dao neke pisane upute, [što će se kasnije nazvati Pravilom], bio je sv. Pahomije. Kako će kasnije povijest pokazati, njegov je primjer dalekosežan. Imat će utjecaja na organizaciju cjelokupnoga cenobitskoga, tj. samostanskoga načina života. Najprije, na kršćanskom istoku, i tu će najistaknutiji u organizaciji monaškoga života postati sv. Bazilije, ali i na kršćanskom zapadu, gdje je vjerojatno najrepresntativniji sv. Benedikt i njegovo Pravilo.

Monaški i redovnički život

Od kršćanske starine, a prema vrelima, zasigurno od 3. stoljeća bilo je ljudi, muževa i žena koji su željeli kršćanski život provodi na nešto drugačiji način nego većina ostalih. Obično ih se zvalo asketima. Ispočetka su živjeli individualno, bilo u vlastitom domu, bilo negdje dalje od naseljenih mjesta, na osami. S vremenom, već od 4. stoljeća na kršćanskom istoku polako su asketi poprimili formu koju će povijest Crkve zapamtiti pod imenom pustinjaka, anahoretâ. Sv. Antun pustinjač, tipičan je primjer takvoga života. Nedugo nakon njega pustinjaci počinju živjeti zajedno, još uvijek ne u smislu današnjih samostanskih zajednica, ali pomalo će se razvijati pustinjačke nastambe koje imaju neke elemente zajedništva. U takvim okolnostima i novim relacijama potrebne su i neke instrukcije kako bi se uredio zajednički život, pa se pomalo razvijaju i nastaju upute za zajednički život, tj. neka vrsta legislature zajedničkoga života. Današnjim rječnikom bi se to moglo najjednostavnije nazvati pravilom ili konstitucijama.

Prvi koji je zajedničkom životu pustinjaka, anahoreta, dao neke pisane upute, što će se, kako rekospo nazvati kasnije Pravilom, bio je sv. Pahomije. Kako će kasnije povijest pokazati, njegov je primjer dalekosežan. Imat će utjecaja na organizaciju cjelokupnoga cenobitskoga, tj. samostanskoga načina života. Najprije, na kršćanskom istoku, i tu će najistaknutiji u organizaciji monaškoga života postati sv. Bazilije, ali i na kršćanskom zapadu, gdje je vjerojatno najrepresntativniji sv. Benedikt i njegovo Pravilo. Na zapadu će se monaštvo dalje prilično razgranati i oformiti različite načine života, bilo muških bilo ženskih zajednica. Iz njihovog načina i primjera, mada ne izravno, naposljetku će se razviti i oblik koji danas opstoji na Zapadu, a to je redovništvo, lat. *religiosus*. Redovništvo će se također oblikovati kroz muške i ženske zajednice. U novom će vijeku nastati još neke forme, kao svjetovni instituti ili družbe apostolskoga života itd. Svi oni u današnjem obliku života i crkvenoga prava imaju institucionalne osobine. S pravne strane se o svakome od njih posebno može mnogo govoriti. Ipak zajedničko svima jest da imaju upute kojima ravnaju svoj oblik života, koje se zovu kako smo već rekli, pravila ili konstitucije. Svoju pozornost ovdje ćemo usmjeriti na redovnike/redovnice, i to na obred njihova doživotnoga ili svečanoga zavjetovanja. Jer u zavjetovanju redovnik, redovnica među ostalim obećava da će živjeti po pravilu vlastite zajednice ili konstitucijama.

Zavjeti

Jedan od vanjskih izričaja takvoga života su evanđeoski savjeti, poslušnosti, siromaštva i čistoće. Napomenimo da ćemo za zavjet

siromaštva, negdje naići i na izraz bezvla-sništvo (!). Kako god ih nazivali, članovi spomenutih ustanova polažu ih u svojim redovima kao obećanja koja će se nazvati zavjeti. Zavjetovanje, a ovdje prvotno mislimo na ono što današnji redovnici i redovnice nazivaju doživotni, ili vječni zavjeti, ili pak također i svečani zavjeti (usp. Kan. 1192 §2), dio su procesa formacije za život u određenom redu ili družbi; kod monaha imamo monaško posvećenje. Formacija počinje postulaturom, odnosno vremenom upoznavanja zajednice kojoj se želi pristupiti, te kasnije godinom, ili kod nekih dvije godine, kušnje, tj. novicijat koji je stvarni početak života u redu. Potom sli- jedi razdoblje privremenoga zavjetovanja, te konačno doživotno ili svečano zavjetovanje, što je završetak početne i početak tzv. trajne formacije redovnika ili redovnice. Tijekom početne formacije kandidat upoznaje zajednicu i pomalo oblikuje svoju želju i odluku o potpunom predanju i životu u redovništvu. Ali, ne zaboravimo i da zajednica promatra i prati kandidate: primjerima praktičnoga života i ono najvažnije – molitvom. To je vjerojatno najizrazitije prikazano u osobi odgojitelja, te konačno poglavara zajednice: ovo napominjemo jer u konačnici poglavar u ime zajed- nice i na savjete odgojitelja pripušta kandidate na zavjetovanje.

Kako god bilo, zavjeti su, usudujemo se kazati, na izvjestan način vrhunac procesa formacije, barem u izričajnom, obrednom smislu. Naime zavjeti upućuju u savršeni kršćanski život, koji vrhunac mora imati u konačnom zajedništvu s Bogom. To je uostalom zahtjev svakoga kršćanskoga života. Jer svakoga krštenika Bog zove. Svatko sam za sebe mora prepoznati i na pravi način odgovoriti Božjemu pozivu. Netko kao roditelj, netko kao svećenik, netko pak i kao monah, monahinja ili redovnik, redovnica. To su oni krštenici (!), kršćani koji su svoj životni poziv prepoznali u načinu života u kojemu krsnu milost produbljuju i usmjeruju životu koji bi bio što vjernija slika Krista poniznoga i siromašnoga te poslušnoga Ocu nebeskom, te žele biti »predslika« Kraljevstva nebeskoga ovdje na zemlji. Ovo je teološki i duhovni okvir unutar kojega se pojedinac ostvaruje, ali istodobno, zavisno od karizme svoje zajednice služi i narodu Božjemu, Crkvi, bilo naglašenijim apostolatom, bilo naglašenijom molitvom (tzv. kontemplativni redovi). Kako god bilo, a to će i obredi zavjetovanja pokazati u svojim izričajima ništa se ne čini za sebe. Sve je u Crkvi i za Crkvu Božju, ali u duhu i karizmi osnivača i zdrave tradicije, kako upućuje i Dekret o prilagođenoj obnovi redovničkog života Drugoga vatikanskoga koncila *Perfectæ Caritatis*.

I u obrednom i u pravnom smislu zavjeti su dakle javna odluka kršćanina o potpunom predanju milosti Božjoj, koja ga/ju je i potakla produbiti milost krštenja, te na život u redovništvu i u spomenutom služenju. Redovničko zavjetovanje redovito se obavlja u misi. Sastoji

Zacarías González Velázquez,
Krštenje sv. Franje, 1787.

[...] zavjeti su [...] na izvjestan način vrhunac procesa formacije, barem u izričajnom, obrednom smislu. Naime zavjeti upućuju u savršeni kršćanski život, koji vrhunac mora imati u konačnom zajedništvu s Bogom. To je uostalom zahtjev svakoga kršćanskoga života. Jer svakoga krštenika Bog zove. Svatko sam za sebe mora prepoznati i na pravi način odgovoriti Božjemu pozivu. Netko kao roditelj, netko kao svećenik, netko pak i kao monah, monahinja ili redovnik, redovnica.

I u obrednom i u pravnom smislu zavjeti su dakle javna odluka kršćanina o potpunom predanju milosti Božjoj, koja ga/ ju je i potakla produbiti milost krštenja, te na život u redovništvu i u spomenutom služenju. Redovničko zavjetovanje redovito se obavlja u misi. Sastoji se od nekoliko dijelova: prozivanja zavjetovanika, homilije, pitanja zavjetovanicima, litanije svih svetih, polaganje zavjeta, svečanog blagoslova i posvete zavjetovanih.

se od nekoliko dijelova: prozivanja zavjetovanika, homilije, pitanja zavjetovanicima, litanije svih svetih, polaganje zavjeta, svečanog blagoslova i posvete zavjetovanih.

Obred redovničkoga zavjetovanja u misi

Mnoge redovničke zajednice imaju svoje vlastite obrednike uvođenja u redovnički život i zavjetovanja. Ipak svaki od njih je utemeljen na Redu zavjetovanja, *Rituale Romanum*, *Ordo professionis religiosæ*. Usredotočit ćemo se na *Obred doživotnog zavjetovanja pod misom* (glava III). Obred zavjetovanja pod misom u strukturi slavlja zapravo slijedi obred podjele sakramenta svetoga reda. Obrednik savjetuje kao *hvalevrijedno (laudabiliter)* da se zavjetovanje kojim se redovnik Bogu zauvijek predaje slavi nedjeljom ili na neku svetkovinu, Gospodnju ili Blažene Djevice Marije, ili svetih koji su se odlikovali u redovničkom životu. Redovničko zavjetovanje započinje nakon Evanđelja, poimeničnim prozivanjem onih koji se žele zavjetovati. Svaki/svaka za sebe odgovara *Evo me!* ili eventualno na drugi način u skladu običajem reda ili družbe. Glavni celebrant pita kandidate *što traže od Crkve Božje?* Na što oni odgovaraju *da ustraju do smrti u službi Gospodnjoj* i u dotičnoj *redovničkoj obitelji*. Naravno i ovdje su odgovori redovito prilagođeni za svaku zajednicu, ali osnovni smisao ostaje! Primijetiti je odmah iz ovoga uvodnoga dijaloga celebranta i kandidata, da je u prvom planu Crkva, koja prima kandidate, a celebrant (ako je poglavar) i poglavari su tu u ime Crkve! Zavjeti nisu izuzeće, nego se, ako tako možemo kazati s njima još jače izriče svijest o crkvenosti! Slijedi homilija nakon koje su pitanja, upućena kandidatima. U odgovorima oni koji se zavjetuju izriču slobodnu volju i svijest o zahtjevima redovničkoga života u zajednici koju su odabrali. Pitanja u Obredu zavjetovanja također se mogu izmijeniti, odnosno prilagoditi vlastitostima pojedine redovničke ustanove.

Prvo pitanje započinje anamnetskim uvodom: *Dragi, sinovi – kćeri, već ste po krštenju umrli grijehu i posvetili se Gospodinu...* Krst, krštenje temelj je kršćanskoga vjerničkoga života, što se uostalom izražava i u euhologiji mise zavjetovanja, posebno u njenoj zbornoj molitvi: *Bože, u ovoj našoj braći (ovim našim sestrama) krsna je milost tako djelotvorna da su odlučili(le) izblizega poći za stopama tvoga Sina...* Nastavak prethodnoga pitanja precizira ono što je već izrečeno u Zornoj molitvi: *hoćete li se sada doživotnim zavjetima još većma njemu posvetiti?* Ponovno se doziva u pamet i srce da se počiva na sakramentalnomu životu, koji je započeo krštenjem. Zavjeti su izdanak krsne milosti koja na specifičan način djeluje u onima koji se zavjetuju.

Sljedeće pitanje usmjerava pozornost na evanđeoske savjete kojima su Gospodin Isus i njegova Majka Blažena Djevica Marija savršen uzor. U pitanju se ističe izbor, izabranje, dakle slobodna odluka: *Hoćete li uz pomoć Božju prigrliti i do vijeka opsluživati isti život savršene čistoće, poslušnosti i siromaštva što su ga Krist Gospodin i njegova Djevica Majka sebi izabrali?* Koliko god to bio osobni izbor, dakle htijenje ljudske volje, bez, odmah na početku pitanja naglašene, pomoći Božje, nemoguće je živjeti takvim načinom života.

Iz odnosa s Bogom, tj. Kristom Gospodinom i njegovom Majkom, sljedećim pitanjem prelazi se i na međuljudske odnose, koji također zavise od ljubavi prema Bogu. Uostalom, u pitanju je očita usmjerenost i na apostolat, na evangelizaciju, prema karizmi svakoga reda ili družbe, u obliku pitanja ljubavi prema bližnjemu. Pitanje je, barem u svom drugom dijelu temeljeno i oblikovano prema poznatom retku iz evanđelja po Mateju – Mt 22,37-39: *Hoćete li po Evanđelju i Pravilu svoje obitelji, postojano težiti za savršenom ljubavlju prema Bogu i bližnjemu?* Osim općenitoga evanđeoskoga utemeljenja u ovom se pitanju ogleda i specifična narav, karizma svakoga pojedinoga reda i družbe, što je izraženo sintagmom *Pravilo svoje obitelji*. Osim izvanškoga redovničkoga znaka, redovničkoga odijela, habita, i način kako pojedini red ili družba aktualizira evanđelje u svijetu nerijetko jest element prepoznatljivosti. Sva redovnička pravila imaju implementirano evanđelje u svome »programu«, na način prilagođen kontekstu života. Jednostavnije rečeno, potrebno je čuvati duh pravila i utemeljitelja. Konačno, usmjerenost na službu Božjemu narodu tema je sljedećega pitanja: *Hoćete li darom Duha Svetoga, sav život veliku dušnu utrošiti u službi Božjega naroda?* Obratimo malo pozornost na izraz *sav život*. To uključuje sve sposobnosti i darove koje pojedinac ima. Intelektualne, duhovne i fizičke. Sve je od Boga darovano, a Duh svakoga pokreće u nakani služenja narodu Božjemu.

Pitanja i odgovori (*Hoću*) zaključuju se potvrdom koju izriče celebrant: *Bog koji u tebi započne dobro djelo neka ga i dovrši*. Ovaj je izraz prilagođen iz izvora bogate monaške tradicije, odnosno aktualizacija, možemo reći i odgovor na zahtjev, molbu iz Proslova Pravila sv. Benedikta: *Prije svega započneš li neko dobro djelo, svesrdnom molitvom išti da ga On dovrši* (Reg Ben Proslov 4). Kontemplativni redovi prije rečenoga zaključka dodaju i pitanje o neprestanoj molitvi, radosnoj pokori i poniznu svetom radu: *Hoćete li u samoći i šutnji, u neprestanoj molitvi i radosnoj pokori, u poniznu radu posvetiti se samo Bogu?* Iz pitanja je jasno da je osnovni odnos i ujedno najnaglašeniji, odnos s Bogom. Odnos s drugima implicitno je uključen, jer kontemplativni redovi mole, na slavu i hvalu Božju, ali i za potrebe bližnjih i svih onih kojima je molitva potrebna.

Herman Nigg,
Sveti Benedikt, 1926.

Zavjetovanje

Na temelju jasne želje i odluke o potpunom predanju Bogu u svojem vlastitom redu ili družbi te Crkvi, i koju su kandidati ili kandidatice izrazili u prethodnome dijalogu, pripušta ih se zavjetovanju. Kandidati se prostru kao znak posvemašnjega predanja Bogu, a za to vrijeme pjevaju se litanije Svih svetih. Prema rubrikama obrednika, mogu se uvrstiti i zazivi onih svetaca koje redovnička obitelj ili narod posebno štiju. Dakako, ukoliko redovnička obitelj ima litanije vlastite svojoj obitelji, koje su uz to odobrene od nadležne crkvene vlasti, može ih koristiti. Smisao litanija je da se u molitvi ujedine i nebeska i zemaljska Crkva, odnosno kako se to u teološkom leksiku još veli – putujuća

Prsten je snažan simbol koji ovdje označuje da je novozavjetovana redovnica sada Kristova zaručnica.

i proslavljena Crkva. Svete se kao izvrsne primjere moli još da onima koji se zavjetuju budu stalno na pomoći. I sami se zavjetovanici tako potiču da na primjerima svetih svoj život također trajno posvećuju Bogu. Poslije litanija svi ustanu, a oni koji se zavjetuju pristupaju jedan po jedan poglavaru i čitaju obrazac zavjetovanja. Rubrike napominju da je *dobro da ga (obrazac) sami vlastoručno prije napišu*, što je (koliko nam je poznato) redovita praksa u redovima i družbama.

Nakon toga predsjedatelj misnoga slavlja moli Svečani blagoslov ili posvećenje zavjetovanika. Novozavjetovanici kleknu, a predsjedatelj moli blagoslovnu molitvu. Iako se blagoslovne molitve za redovnike i redovnice izričajno razlikuju, temeljni smisao im je isti. U anamnet-skome dijelu molitve i kod redovnika i kod redovnica kao uzori izričito se spominju Blažena Djevica Marija i Gospodin Isus. Naglašena je jasno i molba da u njima žive i očituju se poniznost i ljubav! Nismo u mogućnosti pregledati obrednike zavjetovanja svakoga pojedinoga reda ili družbe, ali napomenimo još da se u Svečanom blagoslovu u anamnetskom dijelu može uvrstiti u tekst – naravno pazeći na strukturu i kompoziciju – i primjer utemeljitelja ili utemeljiteljice. Naravno, u pravnom kontekstu,

i za to je potrebna dozvola i potvrda nadležne crkvene vlasti! Kao primjer navodimo detalj iz Franjevačkoga obrednika redovničkoga zavjetovanja (budući su franjevci vjerojatno najbrojniji redovnici u Crkvi u našem narodu). U blagoslovnoj molitvi završni dio anamneze veli: *Bezbrojne si sinove glasom Duha potaknute, privukao da slijede Krista*. Franjevački obrednik tu dodaje: *Među njima si podigao slugu svoga Franju istinskog sljedbenika evanđeoskog savršenstva...* Primjer utemeljitelja je stoga uvijek nadahnuće kako evanđelje i nasljedovanje Krista provoditi u život po vlastitoj karizmi.

Neke redovničke obitelji, potom prema običajima novozavjetovanicima predaju znakove zavjetovanja. Potom slijedi bratski / sestrinski cjelov od svih svečano zavjetovanih članova reda koji prisustvuju zavjetovanju. Tim simboličnim činom se zavjetovanicima pokazuje da su odsada punopravni članovi zajednice. Naravno prava donose i obveze! Kod redovnica struktura je obreda ista, s tim da im se kao glavni znak zavjetovanja predaje prsten. Prsten je snažan simbol koji ovdje označuje da je novozavjetovana redovnica sada Kristova zaručnica. Nakon zavjetovanja misno slavlje nastavlja se uobičajenim tijekom. Običajno, a i prema rubrikama nekoliko novozavjetovanih prinosi kruh, vino i vodu za euharistijsku žrtvu.

Umjesto zaključka

Liturgijsko slavlje doživotnoga zavjetovanja svojevrstni je završetak faze redovničkoga života, koju, kako već spomenusmo redovnici i redovnice redovito nazivaju početnom formacijom. Doživotno ili svečano zavjetovanje je neki način vrhunac početne formacije. Nipošto se ne radi o završetku ili kraju formacije, jer ono što slijedi nakon

svećanih ili doživotnih zavjetima kako smo također spomenuli, naziva se trajna formacija. Sama sintagma dovoljno govori. Iako to možemo kazati za sve krštenike, usredotočili smo se na redovnike: temeljeći svoj život na evanđelju, i nasljeđujući Krista trebaju, kako izriču zazivi blagoslova pri otpustu na kraju mise zavjetovanja, *djelima i životom izgrađivati njegov narod, biti znak Njegove ljubavi pred svim narodima* da bi naposljedku bili primljeni u nebesku slavu. ■

LITURGIJSKI KALENDAR

SIJEČANJ

14 N DRUGA NEDJELJA KROZ GODINU

15 P Svagdan: *ili: sv. Anastazija, mučenica; sv. Mavro, opat:*

1Sam 15,16-23; Ps 50,8-9.16b-17.21.23; Mk 2,18-22

16 U Svagdan: 1Sam 16,1-13; Ps 89,20-22.27-28; Mk 2,23-28

17 S Sv. Antun, opat, spomendan; od dana:

1Sam 17,32-33.37.40-51; Ps 144,1.2.9-10; Mk 3,1-6

18 Č Svagdan: 1Sam 18,6-9; 19,1-7; Ps 56,2-3.9-14; Mk 3,7-12

19 P Svagdan: 1Sam 24,3-21; Ps 57,2-4.6.11; Mk 3,13-19

20 S Svagdan *ili: sv. Fabijan, papa i mučenik; sv. Sebastijan, mučenik;* 2Sam 1,1-4.11-12.19.23-27; Ps 80,2-3.5-7; Mk 3,20-21

21 N TREĆA NEDJELJA KROZ GODINU.

Nedjelja Božje Riječi

22 P Svagdan *ili: sv. Vinko, đakon i mučenik:*

2Sam 5,1-7.10; Ps 89,20-22.25-26; Mk 3,22-30

23 U Svagdan: 2Sam 6,12b-15.17-19; Ps 24,7-10; Mk 3,31-35

24 S Sv. Franjo Saleški, spomendan; od dana:

2Sam 7,4-17; Ps 89,4-5.27-30; Mk 4,1-20

25 Č OBRAĆENJE SV. PAVLA, blagdan: vl.: Dj 22,3-16

(ili: Dj 9,1-22); Ps 117,1-2; Mk 16,15-18

26 P Sv. Timotej i Tito, biskupi, spomendan: vl.:

2Tim 1,1-8 (ili: Tit 1,1-5); Ps 96,1-3.7-8a.10; Lk 10,1-9

27 S Svagdan *ili: sv. Anđela Merici, djevica:*

2Sam 12,1-7a.10-17; Ps 51,12-17; Mk 4,35-41

28 N ČETVRTA NEDJELJA KROZ GODINU

29 P Svagdan: 2Sam 15,13-14.30; 16,5-13a;

Ps 3,2-7; Mk 5,1-20

30 U Svagdan: 2Sam 18, 9-10.14b.24-25a.30-32 – 19, 3;

Ps 86, 1-6; Mk 5, 21-43

31 S Sv. Ivan Bosco, prezbiter, spomendan;

od dana: 2Sam 24,2.9-17; Ps 32, 1-2.5-7; Mk 6, 1-6

VELJAČA

1 Č Svagdan: 1Kr 2,1-4.10-12; Otpj. pj: 1Ljet 29,10-12; Mk 6,7-13

2 P PRIKAZANJE GOSPODINOVO. SVIJEĆNICA,

blagdan: vl.: Mal 3,1-4 (ili: Heb 2,14-18); Ps 24,7-10; Lk 2,22-40

3 S Svagdan *ili: sv. Blaž, biskup i mučenik; sv. Oskar, biskup:* 1Kr 3,4-13; Ps 119,9-14; Mk 6,30-34

4 N PETA NEDJELJA KROZ GODINU

5 P Sv. Agata, djevica i mučenica, spomendan; od dana: 1Kr 8,1-7.9-13; Ps 132,6-10; Mk 6,53-56

6 U Sv. Pavao Miki i drugovi, mučenici, spomendan; od dana: 1Kr 8,22-23.27-30; Ps 84,3-6a.8a.11; Mk 7,1-13

7 S Svagdan: 1Kr 10,1-10; Ps 37,5-6.30-31.39-40; Mk 7,14-23

8 Č Svagdan *ili: sv. Jeronim Emiliani; sv. Jozefina Bakhita, djevica:* 1Kr 11,4-13; Ps 106,3-4.35-37.40; Mk 7,24-30

9 P Sv. Skolastika, djevica, spomendan; od dana: 1Kr 11,29-32; 12,19; Ps 81,10-15; Mk 7,31-37

10 S Bl. Alojzije Stepinac, biskup i mučenik, spomendan; od dana: 1Kr 12,26-32; 13,33-34; Ps 106,6-7a.19-22; Mk 8,1-10

11 N ŠESTA NEDJELJA KROZ GODINU

12 P Svagdan: Jak 1, 1-11; Ps 119, 67-68.71-72.75-76; Mk 8, 11-13

13 U Svagdan: Jak 1, 12-18; Ps 94, 12-13a.14-15.18-19; Mk 8, 14-21

Druga nedjelja kroz godinu

14. siječnja 2024.

ULAZNA PJESMA

Sva zemlja, Bože,
nek ti se klanja i nek ti pjeva,
neka pjeva tvom imenu!
(Ps 66,4)

ZBORNA MOLITVA

Svemoguću vječni Bože,
u tvojoj su ruci
i svemirska prostranstva
i srca ljudi:
usliši molitve svoga naroda
i udijeli mir našem vremenu.
Po Gospodinu.

DAROVNA MOLITVA

Gospodine, daj da ovim
otajstvima pristupamo
s doličnim poštovanjem.
Kad god se slavi spomen
Kristove žrtve, vrši se
u nama djelo otkupljenja.
Po Kristu.

PRIČESNA PJESMA

Mi smo upoznali ljubav
koju Bog ima u nama
i povjerovali joj.
(Iv 4,16)

POPRIČESNA MOLITVA

Udijeli nam, Gospodine,
Duha svoje ljubavi.
Nahranio si nas
jednim kruhom s neba,
daj da tvojom milošću
živimo u bratskoj slozi.
Po Kristu.

Prvo čitanje 1Sam 3,3b-10.19

Čitanje Prve knjige o Samuelu

U one dane: Samuel je spavao u svetištu Gospodnjem, ondje gdje je bio Kovčeg Božji. Tada Gospodin zovnu Samuela. On odgovori: »Evo me!« I otrča k Eliju i reče: »Evo me! Ti si me zvao!« A Eli reče: »Ja te nisam zvao. Vрати se i spavaj!« On ode i leže. I Gospodin opet zovnu Samuela. Samuel usta, ode k Eliju i reče: »Evo me! Zvao si me!« A Eli odgovori: »Ja te nisam zvao, sine moj! Vрати se i spavaj!« Samuel još nije poznao Gospodina, još mu ne bijaše objavljena riječ Gospodnja. I Gospodin zovnu Samuela treći put. On usta, ode k Eliju i reče: »Evo me! Zvao si me!« Sada Eli razumje da je Gospodin zvao dječaka. Zato reče Samuelu: »Idi i leži; ako te zovne, ti reci: 'Govori, Gospodine, sluga tvoj sluša.'« Samuel ode i leže na svoje mjesto. I dođe Gospodin i stade i zovnu kao prije: »Samuele! Samuele!« A Samuel odgovori: »Govori, sluga tvoj sluša.« Samuel je rastao, a Gospodin je bio s njim i nije pustio da ijedna od njegovih riječi padne na zemlju.

Riječ Gospodnja.

Otpjevni psalam Ps 40,2.4ab.7-10

Pripjev: Evo dolazim, Gospodine, vršiti volju tvoju!

Uzdah se u Gospodina uzdanjem silnim
i on se k meni prignu i usliša vapaj moj.
U usta mi stavi pjesmu novu,
slavopoj Bogu našem.

Žrtve i prinosi ne mile ti se,
nego si mi uši otvorio;
paljenicâ ni okajnicâ ne tražiš.
Tada rekoh: »Evo dolazim!

U svitku knjige piše za mene:
Milje mi je, Bože moj, vršiti volju tvoju,
Zakon tvoj duboko u srcu ja nosim.«

Pravdu ću tvoju naviještati u zboru velikom
i usta svojih zatvoriti neću,
Gospodine, sve ti je znano.

Drugo čitanje 1Kor 6,13c-15a.17-20

Čitanje Prve poslanice svetoga Pavla apostola Korinćanima

Braćo! Ne tijelo bludnosti, nego Gospodinu, i Gospodin tijelu! Tâ Bog koji je Gospodina uskrisio i nas će uskrisiti snagom njegovom. Ne znate li da su tijela vaša udovi Kristovi? Tko prione uz Gospodina, jedan je duh. Bježite od bludnosti! Svaki grijeh koji učini čovjek, izvan tijela je, a bludnik griješi protiv svojega tijela. Ili zar

Michelangelo Merisi da Caravaggio,
Raspeće sv. Andrije, 1606.

ne znate? Tijelo vaše hram je Duha Svetoga koji je u vama, koga imate od Boga, te niste svoji. Jer kupljeni ste otkupninom. Proslavite dakle Boga u tijelu svojem!

Riječ Gospodnja.

Pjesma prije Evanđelja Iv 1,41.17b

Našli smo Mesiju, koji je Krist:
po njemu nastaje milost i istina.

Evanđelje Iv 1,35-42

Vidješe gdje stanuje i ostadoše kod njega.

Čitanje svetog Evanđelja po Ivanu

U ono vrijeme: Stajaše Ivan s dvojicom svojih učenika. Ugleda Isusa koji je onuda prolazio i reče: »Evo Jaganjca Božjega!« Te njegove riječi čula ona dva njegova učenika pa pođoše za Isusom. Isus se obazre i vidjevši da idu za njim, upita ih: »Što tražite?« Oni mu rekoše: »Rabbi« – što znači: »Učitelju – gdje stanuješ?« Reče im: »Dođite i vidjet ćete.« Pođoše dakle i vidješe gdje stanuje i ostadoše kod njega onaj dan. Bila je otprilike deseta ura.

Jedan od one dvojice koji su čuvši Ivana pošli za Isusom bijaše Andrija, brat Šimuna Petra. On najprije nađe svoga brata Šimuna te će mu: »Našli smo Mesiju!« – što znači »Krist – Pomazanik«. Dovede ga Isusu, a Isus ga pogleda i reče: »Ti si Šimun, sin Ivanov! Zvat ćeš se Kefa!« – što znači »Petar – Stijena«.

Riječ Gospodnja.

PRIJEDLOZI ZA PJEVANJE

Ulazna:	131.1 i 3 ili 108.1 i 2	Kliči Bogu
ili	238	Dan Gospodnji
Otpjevni psalam:	ŽV 1-2024, str. 40	Evo dolazim, Gospodine
Prinosna:	237	Mir svoj, o Bože
ili	141	Daj mir, Gospodine
Pričesna:	101	Kušajte i vidite
	188	Na Isusov se spomen sam
	260	O da bude radost
Završna:	175	O Srce Sina Božjega

MOLITVA VJERNIKA

Braćo i sestre, zamolimo nebeskog Oca da nas ispuni svojim Duhom kako bismo spoznali i prihvatili puninu njegove Istine:

1. Svakog dana svetu Crkvu pozivaš na vrelu svoje ljubavi. Daj da se nikada ne odvaja od tvoga nauka te hrabro svjedoči Istinu, molimo te.
2. Tvoj je Sin Šimunu darovao novo ime i poslanje. Blagoslovi papu, biskupe, prezbitere i đakone, te im podari snagu i milost da neumorno vrše svoje poslanje privođenja ljudi na put spasenja, molimo te.
3. Mnogi te ljudi svijeta još nisu upoznali i neprestano za tobom tragaju. Oslobodi ih svake sumnje i daj da upoznaju tvoju Riječ, molimo te.
4. Okupljeni oko tvog oltara, želim produbiti svoj odnos s tobom. Učvrsti nas u vjeri i daj da smisao postojanja tražimo i nalazimo u riječima tvoga Sina, molimo te.
5. Naši su pokojni rasli u vjeri i trudili se dobrim djelima pripremiti za vječnost. Iskaži im svoje neizmjereno milosrđe i nagradi njihov trud vječnim životom u nebesima, molimo te.

Nebeski Oče, zahvaljujemo ti za svaku milost koju smo od tebe primili. Učvrsti nam vjeru i nadu, te nas učini svojim poniznim službenicima da bismo se za ovozemaljskog života mogli i znali izgrađivati za susret s tobom u vječnosti. Po Kristu, Gospodinu našem. Amen.

Otkriti Krista ili uvijek iznova tragati za njim?

Važnost jasnoće govora o Bogu

U životu vjerskih zajednica čini nam se da je od presudne važnosti jasnoća njihova nauka. Ono što je nosivi stup nečije vjere. Jer kako će netko vjerovati ako ne zna u što vjeruje i čemu podlaže svoj život. I upravo je to temeljna misao evanđeoskog ulomka Druge nedjelje kroz crkvenu godinu. Evanđelist Ivan stoga nam ciljano prikazuje načine prilaska vjeri, odnosno mogućnost postajanja vjernikom te samim time sljedbenikom neke vjerske zajednice.

Ivan Krstitelj nam stoga u evanđelju stoji kao onaj koji na vrlo jasan i nedvosmislen način ukazuje na Krista koji je Jaganjac Božji (usp. *Iv* 1,35-42). Njegova jasnoća nauka i odrješitost u nastupu razlog je prilaska drugih učenika istoj zajednici vjernika. Uviđamo dakle važnost jasnoće u govoru o vjeri. Tek ta jasnoća koja kod Ivana Krstitelja proizlazi očito iz osobnog iskustva susreta s tajnom osobe Isusa Krista, biti će garancija privlačnosti vjerske stvarnosti. Čini nam se da je ova misao izuzetno važna osobito za društveni kontekst u kojemu živimo. Kontekst u kojemu se kod vjernika i nevjernika sve više pojavljuju čudni oblici življenja i govorenja o vjeri.

Samim time zbog buke i često nejasnoće u govoru o vjeri događa se da u vjernicima, a i onima koji to tek trebaju postati, sve više blijedi želja za istinskim traganjem te samim time i prijanjanjem uz Boga i za Boga.

Mlada Crkva koja izgrađuje svoj identitet

Nije zgorega prisjetiti se kako je tek mlada i rastuća zajednica kršćana prvih stoljeća neprestano naglašavala brigu oko jasnoće svoga nauka. To je činila na način brojnih koncila i sinoda u kojima je na vrlo jasan način čistila svijest o važnosti istinskog života s Kristom i u Kristu. Samim time lišavala se svojih mišljenja koja nisu u skladu sa životom u Kristu. To je rezultiralo brojim katoličkim poslanicama koje danas nalazimo u korpusu novozavjetnih spisa (usp. Jakovljeva; Petrova; Ivanove poslanice) u kojima se na jasan način ocrta različitost kršćanskog identiteta u odnosu na druge religijske ili ne-religijske pojavnosti prvih stoljeća. Taj pak identitet proizlazio je, a i danas proizlazi, iz osobnog i živog susreta s osobom Isusa Krista koji nas preobražava te posredstvom svoje milosti čini novim stvorenjima. Drugim riječima, onaj koji je susreo Krista ne živi više na način prijašnjeg života. Jer ga je odnos s Kristom izmijenio do te mjere da kako će reći Pavao – ne živi više on, odnosno njegov ja (ego) – nego sada živi Krist u mojoj osobi (usp. *Fil* 3). Krist koji gospodari mojom osobom i odlukama. To se pak odražava u konkretnosti života moje svakodnevnice gdje se prikazujem drukčijim čovjekom jer sam obilježen Kristom i njegovo snagom koja me preobražava.

Osobno traganje za Bogom koje potom poziva i drugog da bude sudionik potrage

Sve do sada rečeno ukazuje na važnost traganja za osobnim upoznavanjem

Kristova lika. Dakle ne preko posrednika, nego osobnim traganjem za onim tko i što je Krist. To nam na nedvosmislen način prikazuje evanđelist Ivan u tekstu koji pripovijeda o osobnim čežnjama i traganjima učenika da upoznaju lik Isusa Krista. Do Krista su došli naviještanjem Ivana Krstitelja, no time njihova traganja nisu završena. Tada započinje osobno propitivanje sebe u odnosu s Kristom. Dakle, neće biti dovoljno tek slušati Krstitelja ili pak propovjednike današnjeg doba koji govore o Kristu, jer to je tek prvi korak. Onaj drugi i puno snažniji je poniranje u dubine vjere na način da sami ulazimo u intimu odnosa s Kristom koji nas mijenja i čini novim ljudima. To uočavamo i u tekstu koji razmatramo (usp. *Iv 1,35-42*).

Andrija i Šimun su oni koji o Kristu na Ivanov navještaj čuju da je Jaganjac Božji, a potom u osobnom preispitivanju smisla njegove osobe dolaze do osobnog čina vjere koji im kazuje da je Krist istinski Mesija, odnosno pomazanik koji u svijet unosi Božji život. Andrija koji prvi dolazi do toga zaključka je potom onaj koji isto osobno otkriće posreduje svome bratu koji i sam ulazi u odnos s istom tajnom. Njega pak ta tajna oblikuje u smjeru osobne promjene žića jer mu sam Krist mijenja ime naznačavajući promjenu njegova poslanja. I iznova započinje put osobnog traganja za još dubljim odnosom s Kristom. Jer taj čin će tek biti prekretnica u životu samoga Šimuna, odnosno Petra. Čini nam se kako je ovo važno prereći i za sve nas vjernike danas na još jedan način.

Otkriće Krista koje je početak još dubljeg traganja

Naime, otkriće Krista i osobno iskustvo susreta s Bogom uvijek je pokretač novih traganja za još dubljim odnosom s njima. Stoga u našoj vjerničkoj praksi neće biti dobro ako se zadovoljavamo s onim što smo o Bogu saznali, otkrili ili pak iskusili, nego će nam sve to biti podstreh za daljnji život u vjeri i još snažnije traganje za Bogom.

Federico Barocci, *Poziv sv. Petra i Andrije*, 1586.

Ovo govorimo i iz razloga što mnogi naši uistinu dobri i dragi vjernici u jednome trenutku svoga života jednostavno se počnu zadovoljavati svojom vjerom i odnosom s Bogom te u njihovim životima prestane važnost daljnje vjerničke izgradnje i pouke o vjeri. S druge strane manjak želje za istim stvara u njima i manjak gladi za još dubljim odnosom s Bogom u molitvi. Sve to često običnoga (malog) vjernika kakav sam i sam može odvesti do usahllosti njegova odnosa s Bogom i prosječnosti na planu života vjere. Kako bismo to izbjegli valja nam se neprestano podsjećati kako smo pred Bogom uvijek samo mali i ponizni učenici koji od Boga i s Bogom uvijek možemo iznova učiti i izgrađivati se ne bi li jednom prispjeli punini života u Bogu. Jer čini nam se da je to smisao našeg vjerskog života.

Ivan Benaković

Treća nedjelja kroz godinu

21. siječnja 2024.

ULAZNA PJESMA

Pjevajte Gospodinu
pjesmu novu!
Pjevaj Gospodinu,
sva zemljo!
Slava je i veličanstvo
pred njim, sila i sjaj
u svetišću njegovu.
(Ps 96, 1.6)

ZBORNA MOLITVA

Svemogući vječni Bože,
ravnaj našim životom
da vršimo tvoju volju:
da u ime tvoga
ljubljenoga Sina
obilujemo dobrim djelima.
Po Gospodinu.

DAROVNA MOLITVA

Gospodine,
pomiri nas sa sobom
i primi ove darove:
posveti ih snagom
svoga Duha
da nam budu
na spasenje.
Po Kristu.

PRIČESNA PJESMA

Ja sam svjetlost svijeta;
tko ide za mnom,
ne će hoditi u tami,
nego će imati svjetlosti
života.
(Iv 8, 12)

POPRIČESNA MOLITVA

Svemogući Bože,
ovom svetom gozdom
dao si nam udio u svom
božanskom životu:
daj da u tom daru
uživamo svu vječnost.
Po Kristu.

Prvo čitanje Jon 3,1-5.10

Obratiše se Ninivljani od svojega zlog puta.

Čitanje Knjige proroka Jone

Riječ Gospodnja dođe Joni drugi put:

»Ustani«, reče mu, »idi u Ninivu, grad veliki,
i propovijedaj u njemu što ću ti reći.«

Jona ustade i ode u Ninivu, kako mu Gospodin zapovjedi.
Niniva bijaše grad velik pred Bogom – tri dana hoda.

Jona prođe gradom dan hoda, propovijedajući:

»Još četrdeset dana i Niniva će biti razorena.«

Ninivljani povjerovaše Bogu;
oglasiše post i obukoše se u kostrijet,
svi od najvećega do najmanjega.

Bog vidje što su činili:

da se obratiše od svojega zlog puta.

I sažali se Bog zbog nesreće kojom im bijaše zaprijetio,
i ne učini.

Riječ Gospodnja.

Otpjevni psalam Ps 25,4bc-5b.6.7bc-9

Pripjev: Pokaži mi, Gospodine, putove svoje!

Pokaži mi, Gospodine, putove svoje,
nauči me svojim stazama!

Istinom me svojom vodi i pouči me
jer ti si Bog, moj Spasitelj!

Spomeni se, Gospodine, svoje nježnosti
i ljubavi svoje do vijeka.

Spomeni me se po svojoj ljubavi –
radi dobrote svoje, Gospodine!

Gospodin je sama dobrota i pravednost:
grešnike on na put privodi.

On ponizne u pravdi vodi
i uči malene putu svome.

Drugo čitanje 1Kor 7,29-31

Prolazi obličje ovoga svijeta.

Čitanje Prve poslanice svetoga Pavla apostola Korinćanima

Ovo hoću reći, braćo: Vrijeme je kratko! Odsada i koji imaju žene,
neka budu kao da ih nemaju; i koji plaču, kao da ne plaču; i koji se
vesele, kao da se ne vesele; i koji kupuju, kao da ne posjeduju; i koji
užívaju ovaj svijet, kao da ga ne uživaju, jer – prolazi obličje ovoga
svijeta.

Riječ Gospodnja.

Marco Basaiti,
Poziv sv. Jakova i Ivana, 1510.

Pjesma prije Evanđelja Mk 1,15

Približilo se kraljevstvo Božje;
obratite se i vjerujte evanđelju!

Evanđelje Mk 1,14-20

Obratite se i vjerujte evanđelju.

Čitanje svetog Evanđelja po Marku

Pošto Ivan bijaše predan,
otiđe Isus u Galileju.

Propovijedao je evanđelje Božje:

»Ispunilo se vrijeme, približilo se kraljevstvo Božje!
Obratite se i vjerujte evanđelju!«

I prolazeći uz Galilejsko more,
ugleda Šimuna i Andriju, brata Šimunova,
gdje ribare na moru; bijahu ribari.

I reče im Isus:

»Hajdete za mnom i učinit ću vas ribarima ljudi!«
Oni odmah ostaviše mreže i pođoše za njim.

Pošavši malo naprijed, ugleda Jakova Zebedejeva
i njegova brata Ivana: u lađi su krpali mreže.

Odmah pozva i njih.

Oni ostave oca Zebedeja u lađi s nadničarima
i otiđu za njim.

Riječ Gospodnja.

PRIJEDLOZI ZA PJEVANJE

Ulazna:	82 ili 152	Pjevajte Gospodu
Otpjevni psalam:	96	Pokaži mi, Gospodine
Prinosna:	VI	Izvore vode žive
ili	231	Jedan kruh
Pričesna:	244	Odzivam se, Isuse
	201	O svjetlo duša Isuse
	242	O sveta gozbo
	XI	Ti imaš riječi života vječnoga
Završna:	756	U slavu svetog Srca

MOLITVA VJERNIKA

Braćo i sestre, s pouzdanjem se utecimo Ocu vječnome, koji nas svojom neizmjernom ljubavlju i brigom neprestano potiče na obraćenje da bismo baštinili život vječni:

1. U životu svete Crkve želiš da tvoja prisutnost bude vidljiva. Daj da se Crkva ne odvaja od tvoga nauka, već stalno propitkuje i nastoji autentično slijediti tvoj put, molimo te.
2. Tvoj je Sin pozvao učenike da ga slijede i brinu o potrebitima. Učini svećenike vrsnim ribarima ljudi koji će duše privoditi tvome milosrdnom srcu, molimo te.
3. Svijet luta bespućima ovozemaljskih prolaznih ponuda. Daj da uvidimo prolaznost zemaljskog i spoznamo tvoju ljubav prema nama, te se obratimo od svakoga zla puta, molimo te.
4. Olako shvaćamo dar vjere i smatramo se unaprijed dostojnima vječnosti. Osvijesti u nama potrebu da se trudimo oko vršenja dobra te nas pouči življenju poniznosti i malenosti, molimo te.
5. Naši su pokojni tražili pravi put u ovome svijetu vršeći tvoju svetu volju. Smiluj im se i daj da ih taj put odvede u nebeska prostranstva tvoga kraljevstva, molimo te.

Vječni Oče, zahvaljujemo ti što nas ne napuštaš, već neprestano brineš o nama da ne skrenemo s pravoga puta. Daj da u svemu ostanemo vjerni tvome evanđelju i živimo tako da jednom zavrijedimo gledati tvoju slavu u nebesima. Po Kristu, Gospodinu našem. Amen.

Božja blizina

U liturgijskim čitanjima današnje nedjelje odjekuje Božji poziv na obraćenje: *Obratite se i vjerujte evanđelju* te čovjekov vapaj za Božjim prosvjetljenjem: *Pokaži mi, Gospodine, putove svoje!*

Obraćenje je vrlo česta tema već u starozavjetnom Božjem govoru, u novozavjetnom govoru Ivana Krstitelja, Isusa i apostola, ali i u liturgijskom govoru Crkve. Ova učestalost govori o važnosti obraćenja za ostvarenje Božjeg plana spasenja. Stanje u kojem se čovjek našao nakon grijeha ne vodi dobru. Potrebna je promjena, obraćenje, zaokret u drugom smjeru, prema drugom cilju. Od nejasnih, opasnih i upropašćujućih ciljeva potrebno je okrenuti se prema jasnom, sigurnom i sretnom cilju. Njega nam otkriva Bog.

U Isusovu pozivu na obraćenje koji slušamo u evanđelju prepoznajemo Božju brigu za čovjeka kojemu je cilj od Boga određen: vječno postojanje i beskrajna radost. Pripjev kojim u otpjevnom psalmu vapimo Bogu, otkriva vjerničku čežnju za postizanje tog cilja i svijest da je to moguće postići jedino s Bogom koji je bliz i kojemu je stalo do čovjeka.

Ova čovjekova spoznaja o Božjoj blizini i brizi za čovjeka čvrsto je utemeljena u Božjoj objavi. Za razliku od svojih poganskih suvremenika nadahnuti biblijski pisac otkriva Božju

blizinu i trajnu prisutnost među ljudima. Iako je Božja zbilja drugačija od ljudske zbilje i zato čovjeku skrivena, Bog ipak po znakovima otkriva svoju prisutnost i svoju brigu za čovjeka. Čak i prije zapisivanja biblijskih tekstova, Božja briga za čovjeka bila je na djelu. I samo stvaranje svijeta u Božjoj je zamisli bilo motivirano čovjekovim dobrom. Bog je u svojoj stvaralačkoj moći sve učinio da čovjeku pripravi prikladno i ugodno mjesto za boravak na zemlji.

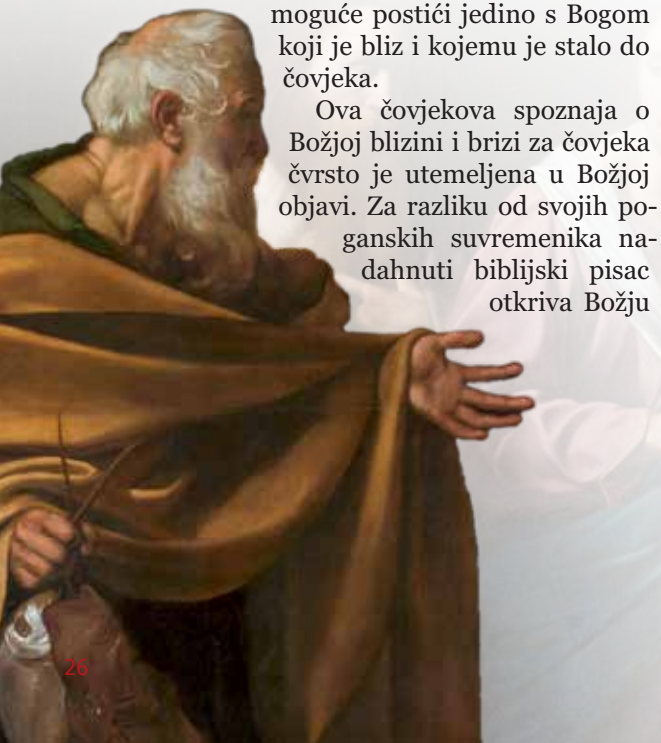
Božja se blizina i briga za čovjeka očituje osobito u dramatičnim trenucima ljudskog postojanja. Prvi i ujedno najdramatičniji trenutak u ljudskoj povijesti bio je prvi grijeh. Bog je odmah nakon grijeha pristupio zalutalom čovjeku i otkrio mu plan povratka u rajski život.

Povijest izabranog naroda otkriva Božju zauzetost oko izbjavljanja iz različitih nevolja, od kojih je sigurno najveća bilo ropstvo, ono egipatsko ili ono babilonsko, ali i mnogih drugih.

Jonino poslanje u Ninivu još je jedan primjer Božje brige za čovjeka i njegovu vječnost i to ne samo za izabrane, jer Ninivljani ne pripadaju izabranom narodu, nego za sve.

I Isusovo djelovanje obilježeno je brigom za čovjeka. On je »prošao zemljom čineći dobro«. (*Dj 10,37*) Dobro koje je Isus činio često je bilo ovozemaljsko dobro, poput različitih ozdravljenja i oživljavanja, poput čudesnog umnažanja kruha i riba, pretvaranja vode u vino, utihe vjetra, ali Isusu je bilo mnogo važnije da ljudi zadobiju nebeska dobra: »...radujte se što su vam imena zapisana na nebesima.« (*Lk 10,20*)

Bog želi da njegova prisutnost, blizina i briga za čovjeka budu vidljivi i plodonosni i da se nastavi kroz cijelu povijest. Kao što je u prošlosti za svoje djelovanje izabirao suradnike, anđele i ljude, tako Isus poziva Šimuna i Andriju, Ivana i Jakova i sve ostale apostole da nastave djelo koje je on

započeo, a evanđeoski odlomak koji danas čitamo u svom prvom dijelu sažimlje to djelo u jednostavnu riječ: »Propovijedao je evanđelje Božje: 'Ispunilo se vrijeme, približilo se kraljevstvo Božje! Obratite se i vjerujte evanđelju!'«

Bog i danas traži one koji će svijetu i čovječanstvu otkrivati njegovu dobrotu i vršiti djelo izbavljanja ljudi iz različitih ugroza koje nasrću na zemaljska dobra poput ratova, svađa, otmica, krađa, nesigurnosti i sličnih, ali osobito iz onih koje mogu ugroziti čovjekovo vječno dobro poput zlobe, zavisti, pakosti, osvete, mržnje, gramzljivosti i mnogih drugih.

Iz poučnog primjera prvih ljudi očito je da čovjek bježi od Boga kada grijeh prožme njegovu biće. On se skriva. Postaje nesposoban 'gledati' Boga. No, Bog ga traži. I nalazi ga u stanju lišenosti dostojanstva koje mu je bio namijenio.

Mora li čovjek dotaknuti dno da bi spoznao svoju bijedu, da bi postao otvoren za uočavanje Božjeg spasonosnog djelovanja?

Nebrojeni primjeri ljudskih putova prema vječnosti kazuju da nije nužno 'dotaknuti dno' za 'otrežnjenje' i obraćenje. Drugi, pak, primjeri govore kako i oni koji su 'dotakli dno' kod Boga nisu otpisani. Dok god su živi Bog im daje priliku i šansu za obraćenje i novi početak jer on »neće smrti grješnika, nego da se obrati i živi«. (usp. Ez 33,11)

Ljudski vapaj: *Pokaži mi, Gospodine, putove svoje!* – ponajprije je osobna spoznaja i priznanje vlastite izgubljenosti, a potom i vlastite bespomoćnosti u pronalaženju izlaza iz labirinta pomama i besmislenih ponuda. On je ujedno i priznanje Božje sve-moći i izraz vjere u Božju dobrotu i njegovu blizinu, a to je preduvjet za obraćenje.

Poziv na obraćenje i poziv prvih apostola, kako čitamo u današnjem evanđelju, sretan

Michelangelo Merisi da Caravaggio, *Poziv sv. Petra i Andrije*, 1602.

je spoj poziva na osobno posvećenje i poziva na navjestiteljsko djelovanje Isusovih učenika. Osobna okrenutost prema cilju koji nam je Bog postavio u vječnost nužan je preduvjet za autentično naviještanje radosne vijesti o spasenju, a naviještanju je svrha pobuditi obraćenje i učvrstiti usmjerenje.

Isusov učenik u ovozemaljskoj stvarnosti osjeća potrebu trajnog obraćanja Bogu, jer mu on uvijek iznova pokazuje put u nedoumicama izazvanim novim životnim prilikama, novim događanjima, novim dilemama. Prosvjetljenja i nadahnuća koja može samo Bog dati, unose sigurnost i napredak u život onih koji mu se obrate. I snagu da naviještaju »bilo to zgodno ili nezgodno« (Tim 4,2) učenicima daje Bog pa je i stoga nužno da mu se obraćaju.

Obraćenje i naviještanje, ili: naviještanje i obraćenje, imaju čudesan učinak za svijet i čovječanstvo, kako je razvidno i u slučaju Ninive. Obraćenje umilostivljuje Boga, a čovjeka uzdiže na razinu suradnika Božjeg u djelu spasenja.

Ivan Milovčić

Četvrta nedjelja kroz godinu

28. siječnja 2024.

ULAZNA PJESMA

Spasi nas,
Gospodine, Bože naš,
i saberi nas iz naroda,
da slavimo tvoje sveto ime,
da se tvojom slavom
ponosimo.
(Ps 106,47)

ZBORNA MOLITVA

Gospodine, Bože naš,
tvoja Crkva počinje
svetu službu: daj da te
štujemo svom dušom
te u tvom Duhu ljubimo i
prihvaćamo sve ljude.
Po Gospodinu.

DAROVNA MOLITVA

Gospodine,
donosimo na oltar
darove u znak svoga
služenja i predanja:
primi ih i pretvori u otajstvo
našeg otkupljenja.
Po Kristu Gospodinu
našemu.

PRIČESNA PJESMA

Rasvijetli lice
nad slugom svojim,
po svojoj me dobroti spasi!
Gospodine, ne bilo me stid
što te zazvah!
(Ps 31,17-18)

POPRIČESNA MOLITVA

Gospodine,
ova pričest obnovila je
u nama božanski život.
Molimo da po tom sredstvu
spasenja neprestano
rastemo u vjeri.
Po Kristu.

Prvo čitanje Pnz 18,15-20

Podignut ću proroka i stavit ću riječi svoje u njegova usta.

Čitanje Knjige Ponovljenog zakona

Mojsije reče narodu: »Proroka kao što sam ja, iz tvoje sredine, od tvoje braće, podignut će ti Gospodin, Bog tvoj: njega slušajte! Posve onako kako si i tražio od Gospodina, Boga svoga, na Horebu, na dan zbora, kad si govorio: 'Neću više da slušam glas Gospodina, Boga svoga, niti želim više gledati taj silni oganj da ne poginem!' Nato mi reče Gospodin: 'Pravo su rekli. Podignut ću im proroka između njihove braće, kao što si ti. Stavit ću svoje riječi u njegova usta da im kaže sve što mu zapovjedim. A ne bude li tko poslušao mojih riječi što ih prorok bude govorio u moje ime, taj će odgovarati preda mnom. A prorok koji bi se usuđivao govoriti što u moje ime što ja ne budem zapovjedio da govori i koji bi govorio u ime drugih bogova, takav prorok neka se pogubi.'«

Riječ Gospodnja.

Otpjevni psalam Ps 95,1-2.6-9

Pripjev: O da danas glas Gospodnji poslušate:

»Ne budite srca tvrda!«

Dođite, kličimo Gospodinu,
uzvikujmo Hridi, Spasitelju svome!
Pred lice mu stupimo s hvalama,
kličimo mu u pjesmama!

Dođite, prignimo koljena i padnimo nice,
poklonimo se Gospodinu koji nas stvori!
Jer on je Bog naš,
a mi narod paše njegove,
ovce što on ih čuva.

O da danas glas mu poslušate:

»Ne budite srca tvrda kao u Meribi,
kao u dan Mase u pustinji
gdje me iskušavahu očevi vaši,
iskušavahu me premda vidješe djela moja.«

Drugo čitanje 1Kor 7,32-35

Djevica se brine za Gospodnje, da bude sveta.

Čitanje Prve poslanice svetoga Pavla apostola Korinćanima

Braćo! Rado bih da budete bezbrižni. Neoženjen se brine za Gospodnje, kako da ugodí Gospodinu. A oženjen se brine za svjetovno, kako da ugodí ženi, pa je razdijeljen. I žena neudana i djevica brine se za Gospodnje, da bude sveta i tijelom i duhom; a udana se brine

za svjetovno, kako da ugodu mužu. Ovo pak govorim vama na korist, ne da vam postavim zamku, nego da primjerno i nesmetano budete privrženi Gospodinu.

Riječ Gospodnja.

Pjesma prije evanđelja Mt 4,16

Narod što je sjedio u tmini svjetlost vidje veliku, onima što mrkli kraj smrti obitavahu svjetlost jarka osvanu.

Evanđelje Mk 1,21-28

Učio ih je kao onaj koji ima vlast.

Čitanje svetog Evanđelja po Marku

U gradu Kafarnaumu Isus u subotu uđe u sinagogu i počeo naučavati. Bijahu zaneseni njegovim naukom. Ta učio ih je kao onaj koji ima vlast, a ne kao pismoznanci.

A u njihovoj se sinagogi upravo zatekao čovjek opsjednut nečistim duhom. On povika: »Što ti imaš s nama, Isuse Nazarećanine? Došao si da nas uništiš? Znam tko si: Svetac Božji!« Isus mu zaprijeti: »Umukni i iziđi iz njega!« Nato nečisti duh potrese njime pa povika iz svega glasa i iziđe iz njega.

Svi se zaprepastiše te se zapitkivahu: »Što li je ovo? Nova li i snažna nauka! Pa i samim nečistim dusima zapovijeda, i pokoravaju mu se.« I pročulo se odmah o njemu posvuda, po svojoj okolici galilejskoj.

Riječ Gospodnja.

PRIJEDLOZI ZA PJEVANJE

Ulazna:	79.1	Spasi nas Gospodine
ili	226.1	Od sva se četiri vjetra
Otpjevni psalam:	111	Ako danas
Prinosna:	226.2 i 3	Tisuću zrnaca skupa
Pričesna:	241	Oče naš dobri slavimo ti ime
	245	Moj Isuse
	189-190	O Oče skrajnje blagosti
Završna:	183	Ti Kriste, Kralj si vjekova

MOLITVA VJERNIKA

Braćo i sestre, želeći nas obnoviti na svoju sliku i spasiti vječne tame, Bog Otac od nas traži da mu predamo sve svoje slabosti i grijeha te se iskreno obratimo, stoga mu se utecimo poniznim prošnjama:

1. Svojoj si Crkvi kroz povijest darovao mnoge proroke i svece da riječima i djelima svjedoče Istinu. Daj da u njima prepozna tvoju brigu i zauzetost oko spasenja svakog čovjeka, molimo te.
2. Svećenike si osposobio i posvetio da naviještaju tvoju Riječ. Daj da svome poslanju pristupaju odgovorno i trude se oko svake povjerene duše, molimo te.
3. Zatrpani mnoštvom svakodnevnih obveza, teško nalazimo vrijeme za oslušivanje tvojih riječi. Daj da spoznamo prolaznost zemaljskog i češće usmjeravamo misli na neprolazne vrijednosti, molimo te.
4. Bojimo se izaći iz vlastite ugone svakodnevice i promijeniti svoje živote. Podaj nam shvatiti da s tobom nećemo ostati sami i praznih ruku, već primiti stotruko, molimo te.
5. Kroz ovozemaljski se život pripremamo za vječnost, prihvaćajući tvoju svetu volju u poniznosti. Duše naših pokojnih milostivo primi i uvedi u svoje vječno prebivalište, molimo te. Bože Oče, daj da nam srca ne otvrdnu, već uvijek spremno slušaju tvoj glas koji nas poziva na istinsko obraćenje i svetost života. Učini nas vjernima tvome Sinu, čija nas žrtva čisti od svakoga zla ovoga svijeta i ponovno vraća na put Istine. Po Kristu, Gospodinu našem. Amen.

Grad utjehe

»Isuse, je li moguće da želiš biti prisutan u kaosu moga života i utješiti me?«. Radnja današnjega evanđelja događa se u »selu utjehe« (hebr. *nahum* = utjeha) koje često voli biti nazvano i Isusovim gradom. Ne postoji niti jedno mjesto koje bi se toliko vezalo uz sve ono što je Isus činio i govorio koliko je to grad Kafarnaum. Svoje djelovanje Isus je započeo u tome gradu pozvavši prve učenike, mnoga čudesa učinio je na tome mjestu na kojemu Svetac Božji i u evanđelju ove nedjelje zapovijeda nečistim dusima koji mu se pokoravaju. Ovaj grad nalazi se geografski na vrlo važnome mjestu. Radi se o putu koji nosi ime *Maris* te prolazi Egiptom i Damaskom stavljaajući Kafarnaum na trgovinski izuzetno važnu poziciju. Kafarnaum je grad trgovine, grad poreza, grad buke, carinarnice i zarade. Uvjetno rečeno on je sušta suprotnost Jeruzalemu koji je mjesto vjere,

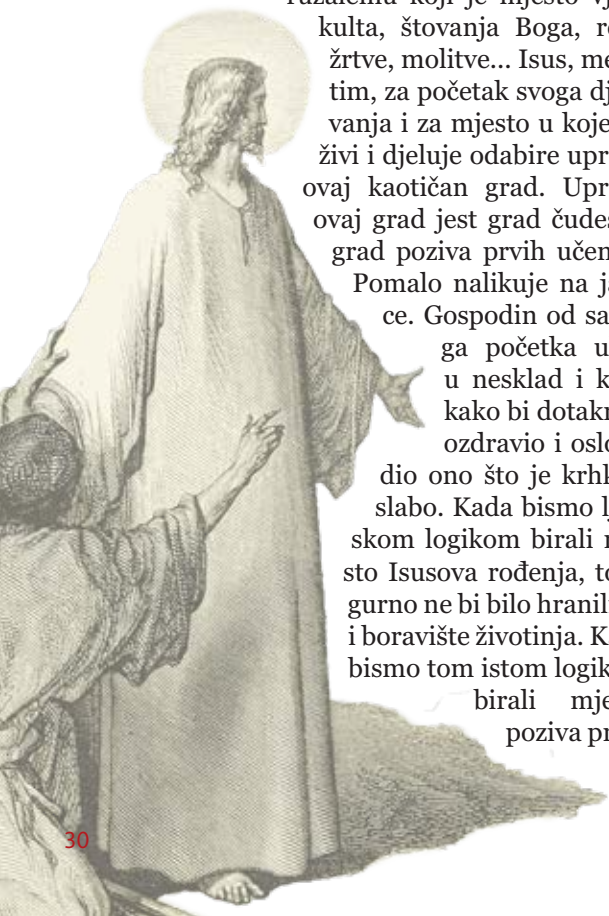
kulta, štovanja Boga, reda, žrtve, molitve... Isus, međutim, za početak svoga djelovanja i za mjesto u kojemu živi i djeluje odabire upravo ovaj kaotičan grad. Upravo ovaj grad jest grad čudesa i grad poziva prvih učenika.

Pomalo nalikuje na jaslince. Gospodin od samoga početka ulazi u nesklad i kaos kako bi dotaknuo, ozdravio i oslobodio ono što je krhko i slabo. Kada bismo ljudskom logikom birali mjesto Isusova rođenja, to sigurno ne bi bilo hranilište i boravište životinja. Kada bismo tom istom logikom birali mjesto poziva prvih

učenika i činjenja čudesa, vjerojatno bismo rekli: »Jedno je sigurno, bilo gdje, ali ovdje sigurno ne«. Međutim, Njegovi puti nisu naši puti. Njegove misli nisu naše misli.

U današnjem evanđelju mnoštvo je zaneseno Isusovim naukom. Isus uči na drukčiji način. Njegove riječi nisu prazne nego dotičnu srce, ili još bolje, prodiru u njega. On koji ima vlast, ulazi u sinagogu grada Kafarnauma susrećući čovjeka opsjednuta nečistim duhom. Nečisti duh prepoznaje Isusa i naziva ga Svecem Božjim. Ovaj detalj uči nas neizmjereno važnu stvar. Nije dovoljno znati da Bog postoji. I ne samo to! Čak nije dovoljno niti prepoznati ga. Čovjek opsjednut nečistim duhom Boga gleda kao onoga koji ga želi uništiti. Nije dovoljno znati da postoji i nije dovoljno prepoznati ga. Što je onda potrebno? Potrebno je poznavati ga i upoznavati ga! Potrebno je razviti duboki intimni odnos povjerenja kako bi pogled na Njega bio, ne nalik pogledu na stranca koji traži dio mene kako bi ga oteo, nego pogled na Onoga koji traži dio mene kako bi mi dao nešto bolje obnovivši me i ozdravivši me. Koliko je puta u meni prisutan strah kada u srcu osjetim da bi bilo vrijeme nešto predati Gospodinu? Možda moju navezanost, ovisnost, strah, karijeru, pojedinu osobu, vlastite talente, moralne kompromise itd. Dragi brate i draga sestro, ako te Bog poziva da mu nešto predaš, On to čini samo iz jednoga razloga – želi ti darovati nešto bolje i ljepše. Međutim, dok su mi ruke okupirane mojim idejama o tome kako bi moj život trebao funkcionirati, ne mogu u njih primiti dar. Razmisli o tome. Oslobodi srce za Njega koji sve čini novo i koji ima vlast dati novi okus tvome i mome životu.

Vraćajući se na početnu misao, *Isuse, je li moguće da želiš biti prisutan u kaosu moga života i utješiti me?*, možemo razmišljati o vlastitom srcu kao jednome Kafarnaumu.

Gustave Dore, *Isus ozdravlja opsjednutoga*, 1880.

U tom slučaju, moje srce može biti nalik jednome mjestu u kojemu ne vlada uvijek sklad, mjestu u kojemu se događaju trgovanja (moralom, odnosima, emocijama...), mjestu u kojemu se ne snalazimo dobro i u kojemu je teško pronaći radost i disati punim plućima. Međutim, Gospodin ne želi biti prisutan samo u Jeruzalemu moga života. On želi biti prisutan i u Kafarnumu tog istog života. Želi dotaknuti ono kaotično, bojažljivo, nestalno – ne kako bi uništio i amputirao – nego kako bi ozdravio i pokazao svakomu od nas ljepotu i vrijednost vlastitog života koju možemo

vidjeti samo u odnosu s Onime koji nam ga je darovao i koji ga jedini može interpretirati na ispravan način. Kako kaže Izaija: »On ne lomi napuknutu trsku niti gasi stijenj što tinja« (Iz 42,3).

Stoga, primi odgovor na uvodno pitanje. Da, moguće je da On želi biti prisutan u kaosu tvoga života i utješiti te. Štoviše, to je opcija na koju najviše računa. Na tebi i meni je dopustiti mu da pohodi naše osobne *kafarnaume* i učini od njih mjesto utjehe. Dopusti mu da te utješi. Vrijedan si! Vrijedna si!

Hrvoje Zovko

Peta nedjelja kroz godinu

4. veljače 2024.

ULAZNA PJESMA

Dođite,
prignimo koljena
i padnimo nice
pred Gospodinom
koji nas stvori,
jer on je Gospodin,
Bog naš.
(Ps 95,6-7)

ZBORNA MOLITVA

Gospodine,
tvoja nam je milost
jedina nada, a tvoja zaštita
jedina sigurnost.
Molimo te: snaži svoju
obitelj neprestanim
dobročinstvima.
Po Gospodinu.

DAROVNA MOLITVA

Gospodine,
ti nam jelo i piće daješ
za održanje vremenitog
života. Molimo te
da nam postanu i otajstvo
vječnoga spasenja.
Po Kristu.

PRIČESNA PJESMA

Neka hvale Gospodina
za dobrotu njegovu,
za čudesa njegova sinovima
ljudskim! Jer gladnu dušu
on nasiti, dušu izgladnjelu
on napuni dobrima.
(Ps 107,8-9)

POPRIČESNA MOLITVA

Bože, htio si da jedemo
od jednog kruha i pijemo
iz jedne čaše.
Daj da životom budemo
jedno u Kristu i u radosti
plodni za spasenje svijeta.
Po Kristu.

Prvo čitanje Job 7,1-4.6-7

Kinjim se dok se ne smrkne.

Čitanje Knjige o Jobu

Job progovori:

»Nije li vojnikovanje život čovjekov na zemlji
i dani mu kao dani nadničara?
Kao što trudan rob za hladom žudi
i kao nadničar štono plaću čeka,
mjeseci jada tako me zapadoše
i noći su mučne meni dosuđene.
Liježuć pomišljam: 'Kad li ću ustati?'
A dižuć se: 'Kad ću večer dočekati!'
I tako se kinjim sve dok se ne smrkne.
Dani moji brže od čunka prodoše,
promakoše hitro bez ikakve nade.
Spomeni se: život moj samo je lahor
i oči mi neće više vidjeti sreće!«

Riječ Gospodnja.

Otpjevni psalam Ps 147,1-6

Pripjev: Hvalite Gospodina: on liječi one koji su srca skršena!

Hvalite Gospodina jer je dobar,
pjevajte Bogu našem jer je sladak;
svake hvale on je dostojan!
Gospodin gradi Jeruzalem,
sabire raspršene Izraelce.

On liječi one koji su srca skršena
i povija rane njihove.
On određuje broj zvijezda,
svaku njezinim imenom naziva.

Velik je naš Gospodin i svesilan,
nema mjere mudrosti njegovoj.
Gospodin pridiže ponizne,
zlotvore do zemlje snizuje.

Drugo čitanje 1Kor 9,16-19.22-23

Čitanje Prve poslanice svetoga Pavla apostola Korinćanima

Braćo: Što navješćujem evanđelje, nije mi na hvalu, tã dužnost mi je. Doista, jao meni ako evanđelja ne navješćujem. Jer ako to činim iz vlastite pobude, ide me plaća; ako li ne iz vlastite pobude – služba je to koja mi je povjerena. Koja mi je dakle plaća? Da propovijedajući pružam evanđelje besplatno ne služeći se svojim pravom u evanđelju.

Rembrandt Harmenszoon van Rijn,
Isus ozdravlja Petrovu punicu, 1650. – 1660.

Jer premda slobodan od svijui, sâm sebe svima učinih slugom da ih što više steknem. Bijah nejakima nejak da nejake steknem. Svima bijah sve da pošto-poto neke spasim. A sve činim poradi evanđelja da bih i ja bio suzajedničar u njemu.

Riječ Gospodnja.

Pjesma prije Evanđelja Mt 8,17

Krist slabosti naše uze i boli ponese.

Evanđelje Mk 1,29-39

Ozdravi mnoge koje su mučile razne bolesti.

Čitanje svetog Evanđelja po Marku

U ono vrijeme: Pošto Isus iziđe iz sinagoge, uđe s Jakovom i Ivanom u kuću Šimunovu i Andrijinu. A punica Šimunova ležala u ognjici. I odmah mu kažu za nju. On pristupi, prihvati je za ruku i podiže. I pusti je ognjica. I posluživaše im.

Uvečer, kad sunce zađe, donošahu preda nj sve bolesne i opsjednute. I sav je grad nagrnio k vratima. I on ozdravi bolesnike – a bijahu mnogi i razne im bolesti – i zloduhe mnoge izagna. I ne dopusti zlodusima govoriti jer su ga znali.

Rano ujutro, još za mraka, ustane, iziđe i povuče se na samotno mjesto i ondje se moljaše. Potražiše ga Šimun i njegovi drugovi. Kad ga nađoše, rekoše mu: »Svi te traže.« Kaže im: »Hajdemo drugamo, u obližnja mjesta, da i ondje propovijedam! Tâ zato sam došao.« I prođe svom Galilejom: propovijedao je u njihovim sinagogama i zloduhe izgonio.

Riječ Gospodnja.

PRIJEDLOZI ZA PJEVANJE

Ulazna:	78.2	Dođite prignimo koljena
ili	207	Prigni se svako koljeno
Otpjevni psalam:	127	Hvalite Gospodina
Prinosna:	XV	Oče primi žrtvu ovu
Pričesna:	154	Žeđa duša moja
	200	O Kruše živi, milosni
Završna:	184 ili 283	Ti divni Kralj si nebesnik

MOLITVA VJERNIKA

Braćo i sestre, otvorimo svoja srca nebeskom Ocu da nas prožme njegova neizmijerna ljubav te nas učini zauzetim vjernicima koji hrabro vrše njegovu svetu volju. Utecimo se moleći:

1. Tvoj je Sin prošao mnogim krajevima propovijedajući evanđelje. Daj da sveta Crkva slijedi njegov primjer i neprestano se trudi svim ljudima navijestiti spasenje, molimo te.
2. Mnogi su ljudi potrebni ozdravljenja duše. Ohrabri pastire svoje Crkve da ne zanemare ničije potrebe, već se spremno odazovu svakome kome je pomoć potrebna, molimo te.
3. Tvoj je Sin liječio ljude od svih bolesti duše i tijela. Blagoslovi liječnike i medicinsko osoblje da mogu s blagošću i suosjećanjem pristupiti svim bolesnicima te im iskazati potrebnu pomoć, molimo te.
4. Više nego ikada potrebni smo tišine i molitve. Daj da se umijemo skloniti od buke današnjeg svijeta, te nas u tišini pouči kako se moliti, molimo te.
5. Svi se u ovome životu susrećemo s odlaskom naših najmilijih. Podaj nam prihvatiti svaku patnju te molitvom ojačati duše naših pokojnika koji čekaju na tvoje milosrđe, molimo te.

Oče nebeski, kao što je tvoj Sin svakoga dana iznova djelatnom ljubavlju privodio duše spasenju, i mi želimo pridonijeti boljitku ovoga svijeta, a time i zavrijediti vječnost. Otvori nam svoje blago srce i svojom nas čvrstom rukom vodi da nikada ne skrenemo s pravoga puta. Po Kristu, Gospodinu našem. Amen.

Čime se Isus daje pogoditi?

Čovjeku u pojedinim trenucima života može izgledati da je Bog prepustio ovaj svijet na milost i nemilost zlu, jer se čini da zlo pobjeđuje. Osobito teške misli pogađaju onoga koji razmišlja o patnjama nedužnih ljudi. Još se može zamisliti da krivac trpi posljedice svojega grijeha, ali kad pati nedužan čovjek, ili dijete koje nikome ništa nije skrivilo, spontano se postavlja pitanje: »Zašto?«. Takva pitanja čovjek postavlja osobito u trenucima bolesti, kako vlastite tako i onih teških bolesti koje pogađaju drage nam osobe. U tim trenucima većina nas poziva i samog Gospodina Boga na odgovornost, jer Bog, koji je temelj pravednosti, ne bi smio dopustiti patnje i trpljenja pravednika. Božja šutnja na takve naše upite i vapaje u mnogima od nas izaziva sumnju, ponekad nevjeru, a vrlo često i izričito odbacivanje Gospodina Boga te se naši vapaji Bogu pretvaraju u teške optužbe, usmjerene protiv tajanstvenog Božjeg nauma s nama ljudima.

Druga krajnost u kojoj čovjek može živjeti jesu zatvorene oči i hladno srce, koje ništa ne osjeća, niti se daje pogoditi bolestima, problemima i patnjama nedužnih ljudi. Takav čovjek ne naziva Boga dežurnim krivcem, bio on vjernik ili ne, već uzrok patnji i problema pronalazi u ljudima samima te kratko i jasno kaže hladne riječi, ponekad istinite, drugim ljudima: »Nitko drugi ti nije kriv, sam si krivac vlastitoj nesreći!«.

Isusovo iscjeliteljsko djelovanje

Kako Isus pristupa ljudskoj patnji i bolesti? Prema današnjem Evanđelju, Isus niti jednog patnika ili bolesnika ne poziva na odgovornost, kao da bi bolest ili patnja bila vlastita krivnja čovjeka. Isus se daje pogoditi patnjama i bolestima drugih ljudi. On ne zatvara niti svoje oči niti svoje srce za bolesti, patnje i probleme drugih

ljudi, nego prihvaća druge kakvi jesu te im nastoji pomoći nadvladati patnju, bolest i nemoć.

U svom iscjeliteljskom djelovanju Isus se ne ograničava samo na neke ljude ili grupe ljudi, već jednostavno prima sve koji k njemu dolaze. Evanđelistu Marku bila je vrlo važna univerzalnost Isusovog iscjeliteljskog djelovanja te u kratkom odlomku današnjeg evanđelja tri puta napominje riječ »sav«; k Isusu su donosili »sve« bolesne i opsjednute; k Isusu je nagrnuo »sav« grad; Isusa su »svi« tražili.

Netko bi mogao zaključiti iz Isusovog djelovanja da je dovoljan samo humanizam i humanitarni rad, a da je komponenta susreta s Bogom u Isusovom djelovanju zanemarena. Dovoljno je dozvoliti pogoditi se patnjama drugih ljudi i pomagati ljudima, bez obzira na Boga. Često se događa u našem životu da se preko svih snaga zalažemo za druge ljude i humanitarno djelujemo, a da u dubini svoga srca zapravo žalimo ljude kojima pomažemo. Niti volimo te ljude niti prihvaćamo njihovu tešku situaciju, već želimo materijalno pomoći da zatomimo ona teška unutarnja pitanja smisla, koja nas same muče. Zato se Isus povlači na samotno mjesto i ondje se moli nebeskom Ocu, kako bi njegovo humanitarno i humanističko zalaganje za vlastitu braću i sestre proizlazilo iz srca prožetog ljubavlju prema Bogu, zajedničkom Ocu svih ljudi. Jedino srce prožeto ljubavlju prema Bogu, našem nebeskom Ocu, doživljava druge ljude kao sebi jednaka, unatoč svim bolestima, problemima i patnjama kroz koje oni prolaze.

Što nas Isus uči svojim ponašanjem? Isus se daje pogoditi bolestima drugih i mi se moramo dati pogoditi bolestima, patnjama i problemima drugih. Nećemo možda moći učiniti spektakularna ozdravljenja kao što je to Isus učinio, ali će možda

lijepa riječ, osmijeh, posjet ili odvojeno vrijeme za druge, u našoj braći i sestrama učiniti čudo iscjeljenja ili duhovnog ozdravljenja. Isus je bio na raspolaganju svima, pa i mi moramo u svom humanitarnom zalaganju izbrisati granice i podjele među patnicima i bolesnicima. Sve su to naša braća i sestre, različitih puka i naroda, jezika i kultura, vjera i uvjerenja. Izvor Isusovog djelovanja bio je susret s nebeskim Ocem u molitvi, pa i izvor našeg djelovanja mora biti susret s tim istim Ocem, koji će nam jedini dati odgovor na naše teško pitanje:

»Zašto patnja, bolesti i teškoće?«.

John Bridges, *Ozdravljenje Petrove punice*, 1839.

Isusovo aktivno poslanje

Zanimljiv je također i Šimunov komentar Isusu na završetku današnjeg Evanđelja: »Svi te traže.«. Isusovo iscjeliteljsko djelovanje pokrenulo je ljude, te su krenuli u potragu za njime. Htjeli su i oni doživjeti nešto lijepo u njegovoj prisutnosti. Isus je postajao sve popularniji u narodu, ali on sam kao da želi izbjeći tu popularnost. Najprije se povlači na samotno mjesto u molitvu, a nakon što mu Šimun otkriva što ljudi u Kafarnaumu misle o njemu, odlučuje krenuti u obližnja mjesta da i tamo propovijeda. Ne želi pasivno uživati u staroj slavi i popularnosti, nego je spreman aktivno krenuti u novi pothvat djelovanja, jer želi propovijedati i izgoniti zloduhe po obližnjim mjestima. Isusove su misli potpuno predane njegovom poslanju, jer kaže da je upravo zato i došao, to jest radi propovijedanja. Kada treba birati između »pasivne slave« i »aktivnog poslanja«, on odabire »aktivno poslanje«. Ovdje Isus na osobiti način postaje primjer našem svećeničkom poslanju, ali i svakom našem obiteljskom poslanju, ili bilo kojem drugom osobnom životnom pozivu. Živimo

u vremenu popularnosti, te što više ljudi zna za pojedinca, to je pojedinac popularniji i utjecajniji. Nije slučajno što prebrojavamo lajkove na internetu, jer vrlo su često povezani i s materijalnom korišću. Mnogi žele biti popularni i važni, a rijetki misle na svoje životno poslanje, aktivno se zalažući za njegovu ostvarenje. Skloniji smo pasivnoj slavi nego li aktivnom djelovanju koje opet na kraju čovjeka dovodi do popularnosti i slave.

Isus nam je primjer u ostvarenju vlastitog životnog poslanja, što je bilo propovijedanje. Koje je zapravo naše poslanje i imamo li dovoljno vremena posvetiti mu se. Biti otac ili majka u obitelji zahtijeva od mene posvetiti vrijeme aktivnom zalaganju za obitelj i u obitelji, a ne gubiti vrijeme u pričama i raspravama, uživo ili na internetu, u kojima najčešće nisam subjekt nego objekt, pa makar pohvala i slave. Isus nas izaziva biti aktivni subjekti vlastitoga života, a ne pasivni potrošači, kao što smo to naviknuti u ovom potrošačkom mentalitetu. Ponekad čovjek treba znati napustiti slavu i hvalu koje ga paraliziraju, kako bi i dalje mogao biti aktivan u svom poslanju.

Mladen Horvat

Šesta nedjelja kroz godinu

11. veljače 2024.

ULAZNA PJESMA

Budi mi, Gospodine,
hrid zaštite, tvrđava
spasenja. Jer ti si hrid moja,
tvrđava moja, radi imena
svoga vodi me i ravnaj!
(Ps 31,3-4)

ZBORNA MOLITVA

Bože, rekao si da boraviš
u pravednu i iskrenu srcu.
Daj da mi budemo takvi
te se trajno nastaniš u nama.
Po Gospodinu.

DAROVNA MOLITVA

Gospodine,
nek nas ovaj prinos očisti
i obnovi na sliku Kristovu,
da vršimo tvoju volju
i postignemo
obećanu nagradu.
Po Kristu.

PRIČESNA PJESMA

Bog je tako ljubio svijet
da je dao svoga Sina
Jedinorođenca
da nijedan koji u njega
vjeruje ne propadne,
nego da ima život vječni.
(Iv 3,16)

POPRIČESNA MOLITVA

Gospodine,
uživali smo kruh s neba.
Daj da ga uvijek budemo
gladni jer nam daje
pravi život.
Po Kristu.

Prvo čitanje Lev 13,1-2.45-46

Neka je gubavcu stan izvan tabora.

Čitanje Levitskog zakonika

Reče Gospodin Mojsiju i Aronu:

»Ako se kome na koži
pojavi oteklina ili lišaj ili bjelkasta pjega
što bi bila nagovještaj gube na koži njegova tijela,
neka se takav dovede svećeniku Aronu
ili kojemu od njegovih sinova svećenika.

Onaj koji se bude ogubavio,
neka nosi rasparanu odjeću;
kosa neka mu je raščupana;
gornju usnu neka prekrije i viče: 'Nečist! Nečist!'
Sve dok na njemu bude bolest,
neka nečistim ostane,
a kako je nečist, neka stanuje nasamo:
neka mu je stan izvan tabora.«

Riječ Gospodnja.

Otpjevni psalam Ps 32,1-2.5.11

Pripjev: Utočište ti si moje,
radošću me spasenja okružuješ.

Blažen onaj kome je grijeh otpušten,
kome je zločin pokriven!
Blago čovjeku kome Gospodin
ne ubraja krivnju
i u čijem duhu nema prijevare!

Grijeh svoj tebi priznah
i krivnju svoju više ne skrivah.

Rekoh: »Priznat ću Gospodinu prijestup svoj«,
i ti si mi krivnju grijeha oprostio.

Radujte se Gospodinu i kličite, pravedni,
kličite svi koji ste srca čestita!

Drugo čitanje 1Kor 10,31–11,1

Nasljedovatelji moji budite, kao što sam i ja Kristov.

Čitanje Prve poslanice svetoga Pavla apostola Korinćanima

Braćo: Ili jeli, ili pili, ili drugo što činili, sve na slavu Božju činite. Ne budite na sablazan ni Židovima, ni Grcima, ni Crkvi Božjoj, kao što i ja svima u svemu ugađam ne tražeći svoju korist, nego što koristim mnogima na spasenje.

Nasljedovatelji moji budite, kao što sam i ja Kristov.

Riječ Gospodnja.

Jean-Marie Melchior Doze,
Isus liječi gubavca, 1864.

MOLITVA VJERNIKA

Braćo i sestre, zahvalna se srca utecimo Bogu Ocu koji nas želi ozdraviti i dovesti na put spasenja, te ga zamolimo:

1. Na svijet si poslao svoga Sina da se svi ljudi po njemu spase. Daj da tvoja Crkva neprestano potiče ljude na obraćenje i iskazivanje zahvalnosti za primljene milosti, molimo te.
2. Svećenicima si darovao moć otpuštati grijeha u tvoje ime. Daj da tome daru pristupaju s osobitom poniznošću te u sakramentu svete ispovijedi snagom tvoga Duha liječe ranjene duše, molimo te.
3. U današnjem je evanđeoskom odlomku gubavac zamolio ozdravljenje. Daj da ti se u svakoj boli i nemoći utječemo čvrsto vjerujući u tvoje milosrđe, molimo te.
4. Tvoj je Sin ozdravio gubavca te mu tako darovao nov život. Daj da ne zatvaramo oči pred bolesnima i patnicima, već im pružamo svaku podršku i pomoć u njihovim patnjama, molimo te.
5. Po ozdravljenju, gubavac iskazuje zahvalnost tvome Sinu i svjedoči svome spasenju. Daj da ti neprestano iskazujemo zahvalnost za svaki tvoj milosni zahvat u našim životima, molimo te.

Bože Oče, mnoge su gube današnjice očima nevidljive, ali razaraju čovjekovu nutrinu i međuljudske odnose. Po svome nas milosrđu ozdravi i učini dostojnima darova koje si nam priprepio u vječnosti. Po Kristu, Gospodinu našem. Amen.

Pjesma prije Evanđelja Lk 7,16

Prorok velik usta među vama!
Pohodi Bog narod svoj!

Evanđelje Mk 1,40-45

I odmah nesta s njega gube i očisti se.

Čitanje svetog Evanđelja po Marku

U ono vrijeme:

Dođe k Isusu neki gubavac, klekne i zamoli:

»Ako hoćeš, možeš me očistiti!«

Isus ganut pruži ruku, dotače ga se pa će mu:

»Hoću, budi čist!« I odmah nesta s njega gube i očisti se.

Isus se otrese na nj i odmah ga otpravi riječima:

»Pazi, nikomu ništa ne kazuj, nego idi, pokaži se svećeniku i prinesi za svoje očišćenje što propisa Mojsije, njima za svjedočanstvo.«

Ali čim iziđe, stane on uvelike pripovijedati

i razgllašavati događaj tako da Isus

više nije mogao javno ući u grad,

nego se zadržavao vani na samotnim mjestima.

I dolazahu k njemu odasvud.

Riječ Gospodnja.

PRIJEDLOZI ZA PJEVANJE

Ulazna:	223	S nama je Gospod nad vojskama
ili	78,1	Gospodin je jakost
ili	I	Svi kliknimo Kristu
Otpjevni psalam:	ŽV 1/2012	Utočište ti si moje
Prinosna:	228	Po obećanju
Pričesna:	135.3	Bog je tako ljubio svijet
	186	Sva ljubavi mi, Isuse
	ŽV 7/2022	Kruše života
Završna:	753	Do nebesa
ili	259	Krist nas je sobom

Najvažnije je zdravlje

Ususretu s ljudima često znamo čuti one riječi da je u životu najvažnije zdravlje. To je svakako činjenica koju ne bi trebalo zanemariti. Ali što učiniti u svijetu u kojemu je sve više i više bolesti, i to često onih neizlječivih? U pomoć tome mogu nam dobro doći današnja čitanja.

Starozavjetna nečistoća kao primjer bolesti

Primjer iz Levitskog zakonika koji nameće odjeljivanje gubavaca iz zajednice danas nam se čini nepravednim i okrutno diskriminirajućim. Međutim, moramo biti u stanju shvatiti pozitivne vrijednosti i otvorenost koju ona predstavlja prema Novom zavjetu. Prije svega, treba istaknuti da antičko medicinsko znanje o gubi nije bilo vrlo temeljito. Iz cjelovitog čitanja odlomka iz Levitskog zakonika, točnije dijela koji se odnosi na »zdravstvene propise« (Lev 12–15) govori se o raznolikim propisima: očišćenje žena poslije poroda, guba, čirevi, opekline, šuga, osip, ćelavost, spolna nečistoća. Stari zakon povezuje zdravstvene brige, strah oko bolesti, poštivanje života i održavanje svetih obreda. Ono s čime narod nije baš najbolje upoznat zahtijeva religioznu zaštitu, a u današnjem čitanju riječ je o gubi. Ujedno je potrebno naglasiti da su se pod imenom »gube« podrazumijevale razne bolesti i razne kožne infekcije koje se smatraju zaraznima. Kao rezultat toga, uvedeno je razdoblje karantene i segregacije od ostatka stanovništva.

Ispitivanje slučajeva gube Bog povjerava Mojsiju i Aronu (r. 1), a time i njihovim nasljednicima svećenicima. »Ako se kome na koži pojavi oteklina ili lišaj ili bjelkasta pjega što bi bila nagovještaj gube na koži njegova tijela«, treba se dovesti svećenicima (r. 2). Od svećenika se ne zahtijeva da imaju posebne medicinske vještine jer ovdje nije riječ o problemu sanitarne, već obredne naravi. Oblici gube, odnosno svih

bolesti kože koje se mogu nazvati guba, nisu svi jednaki i nemaju iste posljedice; neki su izlječivi, drugi nisu. Svećenici trebaju vidjeti i otkriti koje su od ovih bolesti izlječive i unose nečistoću u zajednicu, a koje ne. Tko je bio zaražen gubom nije mogao sudjelovati u obredima i mogao je svoju nečistoću prenijeti na druge jednostavnim dodirivanjem odjeće. Iz ovog razloga trebao je druge upozoravati o svome stanju i ostati sam, izvan tabora, bez kontakata s drugima. Važna je i opaska da je za Židova odnos između čistog i nečistog bio identičan razlici između života i smrti, dakle više nego govor o bolesti. Čak nam i psalmist danas na liturgijski način duhovno tumačiti gubu. On slavi radost obraćenog grešnika. Jednako kao i gubavac iz evanđelja, grešnik iz psalma čini korak više i osobno moli Gospodina ozdravljenje ispovijedajući počinjene grijehе.

Isus ozdravlja od gube

Evandeoski tekst otvara se suhoparnom i potpuno jedinstvenom informacijom u Isusovo vrijeme: »Dođe k Isusu neki gubavac«. Bilo je vrlo čudno da bi se gubavac usudio prići nekome, jer su se takvi morali držati podalje od ljudi i zajednice. Knjiga Levitskog zakonika (usp. prvo čitanje) bila je izričita: »Onaj koji se bude ogubao, neka nosi rasparanu odjeću, kosa neka mu je raščupana, gornju usnu neka prekrije (doslovno bradu neka pokrije) i viče: 'Nečist! Nečist! Sve dok na njemu bude bolest, neka nečistim ostane; i kako je nečist, neka stanuje nasamo, neka mu je stan izvan tabora« (Lev 13,45-46). Isključenje iz suživota činilo je ovu bolest još strašnijom nego što se činilo. Rabini su gubavce smatrali živim mrtvacima i smatrali su njihovo iscjeljenje malo vjerovatnijim od samog uskrsnuća. Evo zašto je čudno da se gubavac usudio prići Isusu i prekršiti ponorne udaljenosti zajamčene zakonom. Ali kome bi drugom mogao otići? Svi su se, zaštićeni zakonskim odredbama,

kao i strahom od zaraze, držali podalje od oboljelih od gube. Jedini koji se nije tako ponašao bio je Isus. Gubavci su to razumjeli i došli k njemu. U Markovom evanđelju su naime prisutnost zloduha i bolesti povezani (1,32-34), jer je bolest bila smatrana kao posljedica, kazna i znak grijeha (usp. *Lv* 9,2). Guba je kao takva ujedno isključivala bolesnika iz svih oblika zajedničkog života, društvenog i religioznog

Koliko je bolesnih od »gube« i danas, blizu ili daleko od nas! Ne toliko onih koji su pogođeni samom gubom, koja je lako izlječiva, već oni koji vide svoj život nepopravljivo obilježen bolešću koju možemo nazvati »gubom srca i tijela«. Čak i danas ima mnogo, previše, onih koji bježe od ljudi iz straha da ne budu »zaraženi«, ili, kako neki kažu, kako ne bi bili tužni pri pogledu na njih. Gubavci Isusovog vremena, suprotno onome što se obično događalo, kada su saznali da će Isus uskoro umrijeti, prevladali su prepreke straha i nepovjerenja i pohrlili k njemu. Mladi prorok iz Nazareta stvorio je novu atmosferu oko sebe, atmosferu punu suosjećanja i milosrđa koja je privukla bolesne, grešnike i siromašne. I to je ono što on i danas nastavlja činiti.

Isus dopušta gubavcu da mu se približi (r. 40) i čak ga dodiruje (r. 41) te prihvaća biti zakonski nečist. U stvarnosti ovdje nije na snazi gubavčeva nečistoća koja djeluje, nego Isusova čistoća. Očišćenje koje počinje činom ozdravljenja nije bilo shvatljivo u ono vrijeme jer se vjerovalo da samo Bog može to učiniti. Svojim čudom Isus objavljuje svoju božansku snagu.

Gubavac iz evanđelja napokon, nakon tko zna koliko teškoća, došao je k Isusu i bacio mu se pred noge. Nije koristio mnoge riječi, nije objašnjavao svoju bolest, samo je jednostavno, ali vjerno rekao: »Ako hoćeš, možeš me izliječiti!« Gubavac ne sumnja da ga Isus može iscijeliti; ali ne zna želi li to učiniti. Uostalom, što bi jadni gubavac mogao znati o volji tog mladog proroka? Ako ništa drugo, njegovo nepovjerenje prema drugima potvrđeno je nepovjerenjem koje su

Alexandre Bida, *Isus liječi gubavca*, 1875.

svi imali prema njemu, gubavcu i nečistom. Jedno je sigurno u ovom evanđeoskom odlomku: očaj tog gubavca, pred tim dobrim prorokom, pretvara se u vjeru. A Isus, suosjećajan, nije ga mogao ne poslušati: nije se bojao zaraze, ispružio je ruku i dotaknuo ga. I to mu je prenijelo energiju života. Taj gubavac se našao oživljen poput usahle biljke koja odmah ponovno cvjeta.

Kako ozdraviti od »gube«?

Evanđeoska zgoda potiče sve nas danas da susretnemo i slušamo, dodirujemo i osjećamo veliku potrebu za spasenjem koju imaju milijuni današnjih »gubavaca«. Isus nam svojim odgovorom pokazuje koja je njegova volja za gubom, zlom i bolešću, kakva god ona bila: »Hoću, budi zdrav!« Da, to je vrlo jasna Božja volja: boriti se protiv svake vrste zla. Udaljimo se od onog prilično raširenog uvjerenja po kojemu se Bogu pripisuje odluku da ljudima želi zlo i bolest u skladu s njihovim grijesima. Ovo duboko ukorijenjeno uvjerenje čak i među kršćanima možemo riješiti uz pomoć Pavlovihi riječi: »Sve što činite, sve na slavu Božju činite!« (usp. *1Kor* 10,31). Kako sve dobro dolazi od Boga, kršćanin je dužan Bogu za to dati hvalu (r. 31). U proroku Izaiji stoji kako je Bog stvorio ljude na svoju slavu (usp. *Iz* 43,7). Ovo je zlatno pravilo za kršćansko savršenstvo: sve činiti na hvalu Bogu i slaviti ga, bilo to i u bolesti.

Andelo Maly

Evo dolazim, Gospodine

(Otpjevni psalam za drugu nedjelju kroz godinu – B)

Ivana Krznar

Ant.

E - vo do-la-zim vr - ši-ti vo-lju Tvo-ju, e - vo do-la-zim, Go-spo - di - ne!

Ps 40, 2.4ab.7-10

1. Uz - dah se u Go-spo-da uz - da-njem sil - nim, i on se k me-ni prig-nu i u - sli - ša va-paj moj. U
2. Žr - tve i pri - no - si ne mi - le ti se, ne - go si mi u - ši o - tvo - ri - o;
3. U svit - ku knji - ge za me - ne pi - še: mi - lje mi je, Bo - že moj, vr - šit vo - lju tvo - ju,
4. . . . . Prav - du ću na - vije - šta - ti, u zbo - ru ve - li - kom

u - sta mi sta - vi pje - smu no - vu, sla - vo - poj Bo - gu na - še - mu.
pa - lje - ni - ca, o - kaj - ni - ca ne tra - žiš. Ta - da re - koh: "E - vo do - la - zim!
Za - kon_ tvoj_ du - bo - ko_ u sr - cu_ ja_ no - sim."
i_ us - ta svo - jih za - tvo - ri - ti ne - ću, Go - spo - de, sve ti je zna - no.

INFORMACIJE I NARUDŽBE:

HRVATSKI INSTITUT ZA LITURGIJSKI PASTORAL
Ksaverska cesta 12a, 10000 Zagreb • tel.: +385 (0)1 5635 050
e-mail: pretplata@hilp.hr • www.hilp.hr

CIJENA

26,00 €

Naručite novo izdanje

Božanskog časoslova za Božji puk

**isključivo na e-poštu:
narudzbe@hilp.hr**

Troškovi poštarine
nisu uračunati u cijenu.

**NOVO
IZDANJE!**

živo vrelo

List izlazi 13 puta godišnje. Cijena pojedinog primjerka: 2 €. Inozemstvo: 4,23 €; 7,08 USD; 7,08 CAD; 8,46 AUD

Godišnja pretplata: 26 €. Inozemstvo: 55 €; 92 USD; 92 CAD; 110 AUD • BiH, SRB, MNE: 40 €

Za pretplatnike s deset i više primjeraka odobravamo popust od 10%.

Uplate za Hrvatsku: Privredna banka Zagreb, d.d. – IBAN: HR8823400091110174994

model plaćanja: 02 – poziv na broj: upisati pretplatnički broj

Uplate za inozemstvo: Privredna banka Zagreb, d.d. – IBAN: HR8823400091110174994 – SWIFT: PBZGHR2X

Sva prava pridržana. Nijedan se dio liturgijsko-pastoralnog lista Živo vrelo ne smije umnožavati, fotokopirati, reproducirati ni prenositi u bilo kakvu obliku (elektronski, mehanički i sl.) bez prethodne pisane suglasnosti glavnog i odgovornog urednika.

HRVATSKI INSTITUT ZA LITURGIJSKI PASTORAL
pri Hrvatskoj biskupskoj konferenciji